

BAKKALCHO

3^{ki} Diri Kiir 43 Wocawaro 3, 2016 M.D

Hamuse

Waaga 10.00 birra

“Itophiyu daga halamme loosankenni Abbay kofo shoolki doycha waa wonsha seyootenni jeefinsoommo”

-Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr)

Qoola 7

“Haaru diri mittimma kaajjitannoha; wo`ma wolqankenni latishshaha bobbankeemmoha ikko”

Kalaa Desta Ledamo

Sidaamu Qoqqowi Pirezidaante

Gaazeexu Odeessaanchinni

Addis Ababa:- Baalunku Itophiyunna qoqqowinke dagara hawalle 2016 M.D haaru diru soorro ayyaanira keerunni iillishi`ne yee Sidaamu qoqqowu mootimma pirezidaantichi kalaa Desta Ledamo dancha halcho sokkasi sayisino.

Pirezidaantichu sa`u sase dirra kawa qoqqowinkera duuchu handaarinni latishshu ragubba mixi`ne gumaa`minoommo yannaati yiino. Tenne latishshu mixubba gumulate injaanno garinni hodhinoommoha ikkikkinni jiffanno qarrubba hayyotenninna wodanchatenni sa`ankenni ikkana; wole widoonni gutunninna qinaambete loossa gumulankenniti yiino.

Latishshunna miinju lopho mittu barrinni kalanqannita ikkikkinni baca barrubba, agannanna dirrate harinsho giddo sharramme afi`nanni soorrooti yiinohu pirezidaantichu; konnirano, murci`raanchimmanna cinca xa`manno yiino.

Wole widoonni, latishsha ollohisate daga

mittu illachi aana uurranna gutunnita ikkitino uurrinsha heedhansara gadachaho yiinohu pirezidaantichu kalaa Desta; mittimma latishshu harinshoranna rankete hasiissannota qummeessino.

Qoqqowinke dagoomi latishshanna lopho gufissanno diigaanonna hi`naanchu laooshshinni umonsa xeertisatenni,

Qoola...7

Sidama Bank
Together we can!

Sidaamu Baanke G.M yanna iillitino tekinolojete deerrinni Koor Baankinge tekinoloje loosu aana hosiisatenni owaatamaano woyyaabbino hayyonni owaate qixxaabbino. Ikkinohura, ki`ne maa agadhitimmiya! Qooxeessi`nera afantanno Sidaamu Baanke sinara hadhine Sidaamu Baanke Gutamme!! Baankenke iytannu addi suuqote shallago;

- Furra Meentu Addi Suuqo
- Wollamma Wedellu Addi Suuqo
- Ooso, Qaqqullu Addi Suuqo

Teessonke

- +251 11 46 29609
- +251 9441 19303
- Postu Saaxine Kiir-565
- E-meele-Info@sidamabanksc.com
- Feesi-Buulee= www.sidamabanksc.com
- Bilchaataa Doornih Sidaamu Baanke G.M

SIDAAMU BAANKE
Sidama Bank S.C. Mitteenni Dandineemmo!!

IJAARAANOTE DIKKOTE BASE

LEDOTENO

SHIQINSHEEMMORI

- Kaajjato Shiiluu Cufana (Reinforcement Bar)
- Angileta Shiiluu (Angle Iron)
- Malmame Shiiluu
- Kalaahaa Shiiluu (Black Wire)
- Qa`miisaanoo Shiiluu (Plywood)

Owaatamaanote Baatooshshiiweelo Hodhishshu Kaa`to

9193

Yegnotrading.com | Bole Medhanealem Building 6th Floor, Addis Ababa

“Dhagge kaima assitino huluullo aana ilama hasaawisa hasiissanno”

Pirofeeser Bahiru Zewude

Dhaggete xiinxallaancho

Qiddist Gezzaheny

Addis Ababa:- Dhagge kaima assitino huluullo gobbate gede qarra kalaqqanni noo daafira ilama sufo noo garinni Itophiyu daafira amaaltanno gede assa hasiissanno yino dhaggete xiinxallaancho Pirofeeser Bahiru

Qoola...7

“Sai 2015M.D leeltino xe`ne taashshatenni 2016 haaru dirinni dagoomu horonsi`raanchimma buuxisiisatenna ninke haruma worre sa`ate loonseemmo”

-Kalaa Mekuriya Mershaye

Hawaasi Quchumi gashshooti lekkisaancho Kantiawa

Qoola 5

Oromote Wedelli Gadu Amuraatinni Godo`litanno “Gobbeenna Shinooyye” Bude

Qoola 11

Bakalcho

Odo

kalaa Mato Maaru

Haaro diro korkaata assatenni qoqqowoho 1 kumi ale ikkitanno seeru seejjamaanora maaro assini

Gaazeexu odeessaanchinni

Addis Ababa:- Sidaamu qoqqowi 2016 haaro diro korkaata assatenni 1 kume 205 seeru seejjamaanora maaro asse tirinota Qoqqowu Farcote Biiro egeensiisu.

Qoqqowu Farcote Biiro Sooreessinna maarote boorde gambisaanchi kalaa Mato Maaru xawisino garinni; qoqqowu keerenna ga'labbo buuxinse loosohonna heeshshote injiinoha ikkeenaa baalunku qansooti doodhite heedhannoha assatenna farco buuxisiisate loonsoonni loosinni jaddotenni kassasantinore 7 kumi ali jaddaaleeyye muro afidhe Yirgaalametenna Hawaasa seeru seejjo mine afantanno.

Gobbatenna qoqqowu bayiriidi seerinni maarote fajjanno lallawi garinni 1 kume 205 ikkitanno seejjamaanora qoqqowu saote komite pirezidaantichaho shiqishsheenna fajjo afidhino kaiminni maaro assinoonninsa yinoonni.

Maaro assinoonninsaseejjamaanomereerinni 12 ikkannori meento ikkansa qummeessino.

Seejjamaanono loossino jaddonni dagoomanna gobba gawajjansa ammante saote ku'laato shiqishansa coyi'rinohu kalaa Mato; seejjote mininni fulte dagoomu ledoo karsantanno woyte miiccino daga egennonsanninna wolqansanni owaatatenni kiisate qaaluu sheemaate e'inqota xawisino.

Maaro assinoonninsa seejjamaanono shotunni dagate ledoo araarante karsantanno gede eeliidi tantanora noo massagaano qeechansa fultanno gede huwachishinohu sooreessu; qoqqowu daga noonsa naaxxiisanno budinni maarotenni haadhensa wolaphotenni millissanno gede assa hasiissannonsata qaagiissino.

Jaddote akkimalimma dagoomahorosiisatenni baalunku qansichi jaddote assootinni qorowamanno gede maaro assinoonninsa seejjamaanono luphiima qeecha fula agarantannonsata lede sokkasi sayisino.

Abbayi kofatto Ijaarshi gumulama geeshsha irkonsa kaajjishshe suffannota Qoqqowubba xawissu

Gaazeexu Odeessaanchinni

Addis Ababa:- Babbaxxitino qoqqowubba Abbayi kofatto ijaarshi loosi jeefo ganta geeshsha irkonsa kaajjishshe suffannota egeensiisu.

Abbayi kofatto shoorki doyicho wayi wo'masinni hawalle tashshi yino'ne yitanno sokkano sayiisino.

Shoorki doyicho bayiriidi Abbayi kofatto wayi wo'ma hendoonni garinni jeefamasenni hagiirru macciishshaminonsata qoqqowubbate gashshaano dagoomitte mashalaqqe qoolinsanni sayiisino sokkanni egeensiisino.

Affaarete, Somaalete, Wodiidi Itophiyi, Sidaamu, Hareri, Oromiyu qoqqowubbanna Dirredaawunna Addis Ababu quchumma gashshoota Abbayi kofatto shoorki doyicho wayi wo'masinni hawalle tashshi yino'ne yitanno sokkansa sayiisino.

Abbayi kofatto jawaantete xawishsha, gutu dhagge sumudanna tenne ilama jawiidi malaate ikkasinni jeefo ganta geeshsha assinanni irko kaajjite suffannota egeensiisino.

Abbayi Itophiyu mudukkinni burqe seeda

dirrara wole gobbuwa horo ikkana la'a gaabbissannankenna huluullissannanke keeshshinummorono gedensoo kayinni Abbayi atootenna horosi gobbasira kalaqate ninke Itophiyu daga mudhine loonsanni keeshshinoonni yitino.

Soorrote mootimma soorrote yannanni hanaffe Abbayi kofatto pirojektera jawa illacha tugatenni deerru deerrunku massagaanotenna loosu harinsho soorro assatenni daga layinkimeeshsho kakkayisatenni pirojekte amandoonnise yannanni jeefantannokki gede hekko ikkitino coyibba taashshatenni; kofatto gumulantannokki gede hasidhannori gobbayidi diinnanke xiiwo dandiine, xawo ikkitinokki sharrensa diinge, kofatto dagankera horote aana hossanno gede cinca gudisiisanno sharro assineenna xa iillitino shoorki doyicho waa wonshate deerra iillitina qoqqowu gashshaano xawissino.

Itophiyu daga Abbayi kofattora assinoommo mittimmanna jawaante; gobbayidi diinnankera qeelama hoogate leellinshshoommo jawaante; Abbayi kofatto adda assate calla ikkikkinni aanino illachira amande ka'noommo jireenyu harinshora dancha xawishshaati. Konninnino Itophiyu ka'onna jireenyu timo xeerto ikkitinokkita

buuxa dandiinanni yitino.

Halammummoronna mittimmatenni uurrinummo dhagge loosatenni sa'ne kalqete poletikinnino ikko miinju aana luphiima xiiwo kalaqa dandiineemmotaxawisse leellishshinonke jireenyu harinsho qummeessitanno beeddakkonkeeti. Ikkeennano dagasenna soorrote mootimma mittimmanna jawaantenni ayino badhera qolannokkita loosunni leellisha suffe afantanno.

Wo'manti Itophiyu daga sumudi fooliishshi'rino bayiriidi Haaroo'mate kofatto wayi wo'ma garunni jeefamate lallawi haaru diri eo aana macciishshamasi danchu ayyaaninni adhincemmo gede assannonkeho.

Haaru dirinni gumulate hendoommo loossa gumulatenni jireenyu widira assineemmo hodhishshi lifixisateno ikkiro luphiima buqqete irko ikkatenni jawaante leddanno dancha hedewelchooti.

Kofatto jawa dipiloomaasete egennonni, ikkado massagooshshinna daganke halantino cigilenni konne deerra iillitara dandiitino. Gatinoha kofattote looso baalunku uminke irko assatenni jeefo gansiinseemmotaa ammanneemmo yitino.

2016M.D haaru diri qoqqowoho keerunna ga'labbo teessinoha ikkanno gede loonsanni

Amsaaluu Felleqe

Addis Ababa:- 2016 haaru diri qoqqowoho albinte gede keerunna ga'labbo teessinoha hattono teessaanotenna babbaxxitino handaarranni bobbakke loosidhannorira injiinoha ikkanno gede loonsanni hee'noonni Sidaamu Qoqqowi Poolisete Komishiine egeensiisu.

Qoqqowu poolisete komishiine komishiinerichi Shimellisi Toomaasi Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; komishiinete sokko daganke hobbaatenna keere agarsiisatenni dagooma gawajjitanno assootubba gargaratenna gatisate illacha tunge loonsanni hee'noommo yiino.

Komishiinerichu Shimellis xawishshi garinni; 2016M.D haaru diri soorro ledoo amadisiisame umihunni, dikko teesiisa, layinkihunni, kaphunniti Birru noote attamante dikkote aana hossara dandiitanno daafira dagoomu qoropho assanno gede, seerimalenna honqooqa daddalaano hasiisannokkiha waagu lexxo assitannokki gede gargara, hattono babbaxxitinoti seerimale ikkitubba kalaqante dagoomu aana gawajjo iillishshannokki gede gargarate balaxote qixxaawo assine loonsoonni.

Komishiiner Shimellisi Toomaas

Sidaamu qoqqowinna Hawaasi quchumi gobboomu deerrinni keeru lawishshaati yiinohu komishiinerichu Shimellisi; konnirano, korkaatu dagoomu qooxeessu keeri daafira uminsanni yawo adhite ga'labbote bissani ledoo halante loossannohura ikkasi xawisino.

Sidaamu daga ikkito qoqqowu mootimma

qooxeessunniha ikko gobboomu keerinna ga'labbo lainohunni yekkeerantanno daga dikkitino yiinohu Komishiinerichu Shimellisi; ayino hasi'ri gede eanninna fulanni qoqqowu keerenna ga'labbo booreessanno gede kaayyo kalanqannokkita qoqqowu keerinna ga'labbo albinni roore teessanno garinni loonsannita lede egeensiisino.

Guulcho Hedo

Haaru duduwinni hananfoonni haaro diro

Haaru diri hanafora Benshangul Gumuzete qoqqowi baxxino bayicho "Guba" haaro seyoote duduwo macciishshini. "Abbayi kofatto Shoolki doyicho waa wonshini" yitanno odooti. Tenne macciishshitino Itophiyu daga haaru dirinni hexxo aannore macciishshansanni qacqetenni qaccete geeshsha hagiirrensa xawissu. Haaru diri hagiirri mite yee hanafi.

Haaro diro anga fanne hagiirrunni adhineemmo woyte,haaro ajuuja;haaro hexxo,haaro mixonna haaro seyoo halchineeti. Halchote giddo mixo no;mixote giddo yanna no. Yanna kayinni sa'anno. 2015 MD yanna yanna ittanna geedheenna geerchoho yine geegiissine haaro adhinommo. Haaruno geedhanno. Xaano 365 barri goofanno woyte ninke dhukino hattonni diru gede daafuranno. Sayikki lekka hasiissannonke. Kayinnilla yanna ragunni horoonsi'nummoro mixonke ragunni jeefinseemmo. Gobbakeno haaroo ilamara reekkinne akkalu diri gede sa'neemmo.

Ajuujanke adda ikkitanno gede kaaliqi sayise uyononke 365 barra saatetenni,daqiiqunninna lipheessunni bebbeenke mixonke seyoora horoonsi'ra busullete. Kuni ikka hoogiro sa'anni noohu diro ikkikkinni ninkeeti sa'neemmor.

Hexxonke adda ikkitanno gede,hagiirrinke qacce gananno gedenna seyoonke qacce gantanno gede balaxote ajuujankenn halchonke amande sunfeemmo e'nanni waalchi hasiisannonke. Kuni kayinni halchonkera waalcho fananno. Kuni haaru diri amandoommo mixoranna halchora adda ikkate umi waalchi kayinni dirunniha umi agana,aganunni umi barra Wocawaaro mite yine hananfoommo.

Abbay kofa gatamaarsha 2003 M.D hananfeenna lame terbayinubba wolqa burqissanni keeshshitinoha ikkana haaru dirinni shoolki doycho waa wonsha seyooteenni gumullooni. Kuni wiliiletenni illensa cingiitanno Itophiyu amuwira hexxote caabbichooti;laambunni nabbabbanno baadiyyete rosaanora rosate kaayyonsa lossinoho. 2003 M dirinni hanaffe Abbayi kofora kaa'lo assitu Itophiyu dagara kaayyote diro ikkinota malaatisinoho.

Abbayi kofatto mittimmatenna glutamate gumaati. Haaru dirino mittimma mittimmatenni wole qeelle lendeemmoaha ikkanno gede hasi'ranno.

Korkaatuno mittimma dhukaho;buusama egennote;halama qeellete;mittimma keereho; mittimma manchi beettira ajuujasinna halchosi seekkara;luphi yitino Itophiyira roore gottinye ledete malaateeti. Konne ikkinohura haaru dirinni umi barrinni macciishshinooommo hagiirri, mittimma baxilli aanino 365 barrubbara muramikkinni sufa noosi.

=Kuni ikkiro hasi'noommo jireenyu ilaalira fulleemmo. Jiroo'mate qaccera. Mittimmatenni biinfe ajuujankenni ledo Wocawaaro agana adhinummonte gede albankeenni noo barrubate siiwo gutunni waaxamme hasi'noommo jireenyi aana furduggi yino. Hagiirrunni anga fanne adhinooommo diri,mittimmatenni Fooqa lee kaxxine 2016 e'noommori gawalonke gottinyenna jireenya ikkinota deammoonke. Konne hagiirre meexannohu meexameenna,babbadaahu ciiggeenna mittimmatenni hananfoommo diro keerunni mixonke jeefo ganneemmoha ikkanno gede halcha calla ikkikkinni loosanna agadhhasiisannonke.

Konne ikkinohura, techo ajuujanke hanafu agani aana hee'ne fa'nine e'noommonna doogo hananfoommo haaro diro 2016 maarote diro, barru barra riqiwananna,lamala lamalate base agurtanni agana qaltanna haaroho yine adhinooommo diro akkalaho yine geegiissanke digattanno. Kuni ikkiro kayinni ajuujankenna halchonke gumunni keenantanno;seyoono bikkantanno.

Haaru dirinni ronse meessaneete soorri'rate, loosunni jawaante loosa, akatoomunni wo'ma, xaphoomunni gobba naaxxisiisanno loosunni gumula dandiinannihu mittu mittunku qansichi umosi qixxaawinoha assirooti. Mixi'ranna mixo jeefisi'ra dandiinannihu baalunkuri aleenni keeru heeroo ikkasinni keereho luphi yiino waaga aatenni gumuloteno loosa hasiisanno. Haaru diri lophoninna jireenyunniha ikkanno gede keereho waaga baanto; konnirano techo qixxaamboommore ikkino.

Konni garinni mite yine hananfoommo 2016 maarote diri kiir calla ikkikkinni ayimmanke bikkannoha ikkasi huwata bilchaantete. Korkaatuno sayinsummo 2015 Maarote diri baca jifonni wo'minoha ikkasinno.

Kuni diri latate dirooti;keerrunniho,lanteemmohano ikkannonke.Komanna gibbo fushshine,araaranna baxille;maaro roorsine sa'neemmoho. Itophiyunna Itophiyu daga dagoomittete,politikunninna dipiloomaasete handaarinni bacare loose bacare tirfidhanno dirooti kuni. Hagiirrunni hananfoonni diri Itophiyu dagara haaro faasho reqecci assinohonna haaru duduwinni hananfoonni haaro dirooti.

Kuni gafi addi addi polotiku, miinjuna dagoomitte hajubba lainohunni qansootu xawado hedonsa wortannowaati. Konni gafira fultanno borro qixxaawote kifile uurrinsha dixawissanno.

Xawado Hedo

Haaru dirinni haaro hexxonna laooshshe

Araarso Gerremew (D/r)

Haaro soodimaro; haaro barra, haaro hexxonna laooshshe kalaqqanno bayra mixo gumullanni yannaati. Manchi beetti hexxo cu'mi'rate bayra amma'no amada hasiisannosi. Amma'no hooginohu ikkannosi gede mixi'ranno ikkinnina digumulanno; haaqii'ranno ikkinnina dila'anno; hendoommore amadate, halchinooommore cu'mi'rate hexxo mudhate giddonni fulle bayra hexxonni wo'mine amma'no kaajjishatenni seyoote gufo amaxxate dandiisatannonke.

Mannu halchino hajo gumulannohu cincatenninna hexxotenniiti. Haaru dirinni, haaru laooshshinni mixote aleenni ikkino guma la'ate haaqetenni sa'ino seyoo cu'mi'rate kaaliqi kaa'laanchimma deama dihasiisanno.

Kuni sani wolootaho beeha dandiitinanni sinqe; seessinanni birrenna culka batasa'nera halcho'yaatinna huuccatto'yaati. Hexxo assi'rinohu baalu ajuujasita shoe itasi digattanno; gumu ledo xaada hooga afa hoonetenninna hexxo mudhatenni dagganno dancha ikkitinokki heeshshote kifillaati. Beeddahe caabbicho uytannokki gede gomichu digolannonsa; golaminokki, wo'ma hexxonni baxamino diro ikkanno'ne gede fayyimmanna keere baalunkura halchineemmohu ayirrinunniiti.

Haaro diro adhineemmo woyte geegiissineemmo akkalu diri ledo geegiissantannokkiti baca xa'mubba no. mixonke angankera geedhitukkinni diru geedhanno gede assa hasiisannonke. Haaru dirira xaano wole haaro mixo fushshi'neemmoyya. Akkalu diri hara'minte gede mixonke kayinni xaphi yaa hasiisanno. Duuchunkura taashshe kaaliqi elinonke elto giddo mitte yannate. Tenne yannano 365 barrubbanni guutise elinonke. Yanna diru dirunni haaroo'mitanno. Mixo kayinni akkaltanno. Mixo calla ikkikkinni maalinkeno akkalanni,daafuranni haranno. Lame lekkanni ha'neemmori diru sooramanno kiironni sayikki lekka hasiisannonke barri daanno. Hakkawari daafurohona techonni ga'anke loons.

Haaru dirinni haaroo'minanni woyite; shooshanqe, jawaantenna cinca uddi'ne gobbate qarrubba tirate balaxotenni korkaataamu laooshshi ayidde ikka hasiisanno. Korkaataame hedo nookki basera, tiro nootanna leltanno soorro abba didandiinanni. Itophiyu "Mayrana "Hiittoonni?" yine xa'mate, hasaawatenna malamate dandiisannoha qajeelino bude dilossidhino. Heda, taalino laooshshenna buuxa xa'mannohu hattono "Maa?","Hiittoonni?","Mayra?","Mamoote?","Hiikko?" yitannotinna woloota amadiisiantino xa'mubba kayisatenni

Ajuujankewa iillineemmokki gede gufisannonkehu; loosonke hiinxisanna qarrammoommo akkalu diri anga hara'mito; qaagannoha hooggino aantino yannanke ajuujanke ledo xaandeemmota; haaro hexxonna laooshshunni kassi yineemmota ikkitonke. Ameen!

halaale kaphuwiinni meemiissine filate hedo amadinohu korkaataamo yinanniti qara hedo bayicho dafidhino. "Ayi yiino?" ikkinnina "Maa/mayra yiino?" yitanno hajora illacha aate illacha ho'litino. Itophiyu daga dirrate keeshshitnoti mimmito kaa'latenna ayirrisamate hattono gutunni hee'rate naaxxisanno balchoomi heerinsarano; kuni assootinsa kayinni baxxinohunni poletiku handaarinni korkaataame hedo kalaqa didandiino.

Bayra gobba gatamaaratenna dhuku gobba ayidde ikkate bayiranna dancha hedo ayidde ikka hasiisanno. Konni kaiminni Itophiyu sa'ino doogga linxetenni qorqorre; qarrubbasenna hiiqqammese aana xawado hasaawa assine beroo harinsho uurrisatenni albilitte qaaffanno gede assa hasiisanno.

Hudetenna olu aana tugginosetanna rosantinonna cee'minoonni duduwinni fulte halaalaancho wolqaataamimmase uddidhannokki gede assitinoseta dirrate qarrubba xawo fushshine kulanna dawaro aa hasiisanno! Itophiyu qarrubbase xawoho coyi'ranhonna mala hassanno ooso/ilama hasidhanno!

Haaru diri qole Korkaataamo laooshshe budese asidhino ilama kalaqate looso mittu barrinni, mittu dirinni gumullanniha ikka hoogirono; harinsho xaanni hanafa hasiisanno. Tini ilama korkaataame ilama ikkate gadacho ubbinose. Tenne gadacho ikkadimmatenni fula hooga kayinni gobba hunanno waaga baatisiisanno. Haaru diri qole Itophiyu qarrubba daafira xawoho hasaambenna ammanamme halaalaanchoona sufote mala kalaqate loosu millimillo assinanniha ikka hasiisanno! Baasa mitiimmubba hallo tayissinoseti ama gobba Itophiyuno konni aleenni agaratenna yanna hu'nate qixxaawanna ikkado dikkittino!

Hexxo mursiisatenni ajuujankewa iillineemmokki gede gufisannonkehu; loosonke hiinxisanna qarrammoommo akkalu diri anga hara'mito; qaagannoha hooggino aantino yannanke ajuujanke ledo xaandeemmota; haaro hexxonna laooshshunni kassi yineemmota ikkitonke. Amen!

Bakkalcho

Bocaasa 10,2013 M.D Xintami

Itophiyu Pireesete Uurrinshi Qara

Loosu Gumulsiisaancho

Bilbilu Kiir - 011-126-42-22

Imeele- epa@press.et

Qara Qixxeessaancho

Yaareed Geetaachew

Teeso

Sinu/quchuma - Yekka

Worada -

Minu Kiir -

Imeele - yaredoyaredozen2@gmail.com

Bilbilu Kiir - 011-1-57-25-25

Dikkote Latishshinna Egensiishshu

Imeele - epapromotion@press.et

Bilbilu Kiir - 011-1264341

Faakise - 011-8111315

Qixxeessaano

Amsaal Felleqe

Abrihaam Samuel

Qiddist Gezzaheny

Abbebech Maatewoos

Egensiishsha ha'a'nanni kiffle

Bilbilu Kiir - 011-156-98-73

Faakise - 011-1265812

Egensiishsha hirate qineessinanniwa

Bilbilu Kiir - 011-1-26-43-39

Websayt: www.press.et

Fb/Ethiopian Press Agency/

Sidaamu Afoo

Bakkalcho

Odo

Qoqqowoho 2016 rosu dirinni rosaano roso murte fultannokki gede assate illachinshe loonsanni

Amsaal Felleqe

Addis Ababa:- Qoqqowoho 2016 rosu dirinni rosaano roso murte fultannokki gede assate illachinshe loonsannita Sidaamu Qoqqowi Rosu Biiro egensiisu.

Qoqqowu Rosu Biiro Miseessu Sooreessinna Rosa, Rosiisatenna Keenote Handaari Sooreessi Kalaa Taaffese Gebremaariyami Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; qoqqowoho sa'u lame dirra giddo rosaano roso murte fulate bikki luphiima ikkasi keennoonni.

Mite mite woraddarano sa'u dirra rosansa murte fultanno rosaano bikki luphiima ikkinota woradda bande keenate dandiinoommo yiinohu kalaa Taaffese; tayxe rosu dirinni kayinni rosaano rosansa murte fultannokki gede, ubbannokkinna rosu hafanfarre heedhannokki gede assate illachiinshe loonsannita xawisino.

Gobboomu deerrinni ikko qoqqowinkera rosaano rosu battalansara hossannokki gede assitanno korkaatta no yiinohu kalaa Taaffese; rosaano badhe qoltanno guffa aana illacha tunge loonsanni gede balaxote qixxaawo assinoommo yiino. Rosaanono kayinni rosu minira iillite higa calla ikkikkinni albilicho bilchaatanna heewisamaano ikkate uminsanni ajuuja noonsare ikka hasissannota huwachishino.

Handaarunni jawa illacha tunge loonsanni hee'noonniha ikkirono; dirinsa rosoho iillino qaaquulli agarrooni garinni rosu battalara dagginnokkita kule; konni kaiminni tayxehu haaru rosu dirinni kayinni dirinsa rosoho iillinonsa qaaquulle dandaami garinni

Kalaa Taaffese Gebremaariyami

rosu battalara dagganno gede murci'ne loonsannita coyi'rino.

Qoqqowoho sai 2014 rosu dirinni hananfe 185 rosi minnara baxxino garinni rosaanonni nabbawatenna borreessate dandoo woyyeessate loonsooni yiinohu sooreessu; konni dirinnino, baalante umi dirimi rosi minnara hajo la'annonsa bissa qajeelsatenni harancho yanna giddo rosaano nabbawatenna borreessate dandoo lossate illacha assinoonni coyi'rino.

Qoqqowoho 2016 haaru rosu dirinni balaxote rosi deerrinni hananfe 12ki kifile geeshsha xaphoomunni 1.6 miliyoone ale rosaano borreessate mixi'ne Woxawaajje 15/2015M.D hananfe borreessanni keeshshinoonni kule; Wocawaaro 14/2016M.D rosu faajjetenni hanafisiinsannita egensiisino.

Rosu dirinni 87 kume gaamaareyye borreessate mixi'noonnitano hattonni.

Rosu diro faajjetenni hanafate albaanni mitte lamalara rosaanote maate, rosaanote hattonni rosiisaanote ledo rosu lamala ayirransannitano lede xawisino.

«Itophiyu daga heeshshonsa gafinni gobbanna daga horaameessitanno dhagge borreessa hasiissannonsa»

-Dokiter Roodaas Taaddese

Hundi maareekkote mini xiinxallaanchonna borreessaancho

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Itophiyu daga mitte mittente heeshshote gafanninna 365 mittu mittunku barri doychonni gobbate, dagatenna kalqete horo ikkitanno dhagge borreessitara hasiissannota hundi maareekkote xiinxallaanchinna borreessaancho dokiter Roodaas Taaddese xawisi.

D/r Roodaas haaro diro lainohunni Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; sanu kiiru, doychote harinshooti. Sanunni diurrineemmo ha'neemmo. Baalunku millisaanote. Arrishsho, aganuno millisanno. Loosunna heeshshote soorro giddo millimillo assa hasiissanno.

Haaru diri haaro ayimma amande hodhineemmoho yiinohu D/r Roodaasi; kirote ledo mitteenni qaafa noonke. Maganu diru dirunkunni 365 qooli noosiha maano borreessinoonnikkiha co'icho woraqata uyononke. Mittu mittunku qooli aana banxoommoha borreessinammora fajjinoonni. Tenne barrubba giddo gobba, daganna kaqe horaameessannonna naaxxisanno loosa loosa hasiissanno yiino.

Sana/diro/kiirate safarate; arrishsho, aganu beeddahe hasiissanno. Arrishshote kiirora kaalaandere qixxeessa dandiinanni. aganu kiiru garinni sana kiira dandiinannitano buuxisino.

Hunda Itophiyu daga gordo, arrishsho, beeddahenna agana xaphooma gordu bissa xiinxallansa korkaatinni, addi sana kiiranni amanyoote loosate dandiitintano coyi'rino.

Arrishshote kiirate amanyootinni techo 2016 M.Diro e'noommo. Korkaatuno mittu diri Itophiyu daga kiironni 365 barra 15 keekroose woy 06 kaaliit yamamanno; 06 saate lame xiqqeessa ikkinotano lawishshunni huwachishino.

Aganu kiiru garinni 354 barra 22

keekroose 01 kaaliit, 37 salfiit 52 raabiit 48 amfiit yinannita. Ayyaanano guddanno yanna ikkasino xawisino. Konni daafira aganu kiiru garinni 2077 maarote diri e'annotano coyi'rino.

Arrishsho la'atenni arrishshote kiiru garinni kaalaandere, aganunni kiiratenni qole liinaar kaalaandere loosansa korkaatinni lamunkunni kiira dandaanno sanu kiiru hee'ranno gede dandiissitnota leellishino. Itophiyunni sanete kiiru galchimi sanete kiiru ledo lamali diri, 11 barri badooshshi noositano kulino.

Itophiyu daga fooqa 13ki jeefote agani nooseha ikkana insa kayinni fooqa huntinohura mittu mittunku aganinsa 31, 30, mittu agani qole 28 noonsa. Itophiyaho 30 barrubba no; tini coyibba baca badooshshubba hoodissino yiino.

Kaimu badooshshinni 753 sani noonka. Xa gamba yee lamala diro ikkino. Baxxinohunni Itophiyu woloota Beezantayin gashshooti giddo noori harunsitannohu sanete kiiru amete fixiret woy amete alem yinanniho.

Kalqe kalaqantunkunni hananfe noota kiirtannonka. Kiristoosi sani albaanni noo sane amete fidda, amete kinene yaatenni kiirannohu Roomu quchumi safaminoha qidime lidete kiristoos 753 sane mite yee kiiratenni ikkinotano buuxisino.

“2016 M.D haaroo`mate kofonni onte ledote yuuniitubba looso hanafisiisate loonsanni hee`noonni”

-Injiiner Kifile Horo

Abbebech Maatewoos

Bayira hexxo tungoonni bayriidi Itophiyu haaroo`mate kofu shoorki way wonsha lamalate giddo gumulloonniti qangannite.

Haaroo`mate kofu shoorki way wonsha amuraate xaphoomu ministircho Abiy Ahimed (D/r) lede luphiima mootimma loosu sooreeyye afantinowa dudubbino.

Basete afantino luphiima mootimma loosu sooreeyyera xawishsha uyinohu bayriidi Itophiyu haaroo`mate kofu loosu harisaanchi injiiner Kifile Horo Itophiyu haaroo`mate kofu gatamaarshi goofanni noota xawisino.

Kofu, guraanni, qiniitichonna mereerimu bisi nooseta coyi`rinohu injiiner Kifile; guraanninna qiniiticho kofote kifile 635- 645 deerra ikkannotaati coyi`rinohu.

Gurachonna qiniiticho kifile gudate 9-10 meetire geeshsha calla hasiissannotano egensiisino.

Kofattonni mereerimu kifile gudate qole 20 meetire gattannotano xawisino. Mittu diri gedensaanni kofattote mereerimu kifile gooffannota egensiisino. Gatanno loosi gurachonna qiniiticho kofattote kifile xaadisanno buusu looso ikkinotano kaysino. Shoole aganna gedensaanni kofattonni gurachonna qiniiticho kifile 645 aana

iilla dandiitannota egensiisino.

Kofattote elektiro mekaanikaale qansanni hee'noonni egensiisino injiiner Kifile; kofatto xaa yannara lame yuuniitubbanni burqissanni afantannotanna 2016 M.D ledote onte yuuniitubba loosu giddora eessate loonsanni hee'noonni xawisino. Haaru dirinni haaroo`mate kofu xaphooma lamala yuuniitubba heedhannoseta agarranni.

Wosincho

“Sai 2015M.D leeltino xe’ne taashshatenni 2016 haaru dirinni dagoomu horonsi’raanchimma buuxisiisatenna ninke haruma worre sa”ate loonseemmo”

-Kalaa Mekuriya Mershaye

Hawaasi Quchumi gashshooti lekkisaancho Kantiwa

Amsaalu Felleqe

Daga owaata ayirryeyho; kaayyoteno yinanni. Dagate soqqamate uynoorni yawo woy billoonye garunni horoonsi’ne loosunni leellisha hasiissanno. Konni albaanni rosame keeshshinohunna xaa geeshshano rumuxxe qarrisinori hee’riro mite mite mootimma loosu uurrinshubbara ogeeyeno ikkito sooreyye uynoonninsa yawo qaccera qolte agurte dagoomaha hasiissanno owaante aa hoogate laoshsheeti.

Owaatamaano hasiissanno owaante afi’ra hoogansanni duucha yannara koffeeenya kayissanna macciishshinanni. Kuni assooti danchu gashshooti qarra ikke keeshshinoho. Owaantete uurrinshubbara dinyete garinni marre sooreessa afi’ra Gordu gede xeertidhinote baca owaantete uurrinshubbara. Uurrinshubba marranni woyte waalchinsa aana “Maakisanyonna Hamuse Owaatamaanote barraati” yine xallinoonniha la’nanni woyte adda lawanno; kayinnilla owaatamaanchu maranno woyte sooreessu borreessaancho balaxxe file hoolte “Songote aana no” yitanno.

Konni kaiminni, muli yanna kawa baxxinohunni hala’lado owaante uytannoreeti yine bandooni uurrinshubbara owaante uynanni gara towaanyo assatenni danchu gashshooti qarrubba tirate wo’naallanni hee’nooni. Sidaamu qoqqowirano “Daga’ya Kiiseemmo” yaanno uminni mootimma loosasine gaadunni flute dagatewiinni sao xa’midhinoti muli barri qaagooti.

Deerru deerrunkunni afantanno mootimma loosi minnara hananfooniha owaante aate gara qorqorshanna harunso kaajjinshe sifisiisa dandiiniro, ka”anno koffeeenyanna baincho assoote ajishate dandiinannita ammannanni.

Sidaamu qoqqowi qara quchuma ikkinohu Hawaasi quchumi gashshootira owaatamaanote widooni ka’anni keeshshitinota danchu gashshooti xa’mubba dawaratenna lifixanna rakkino owaante aate ragaannino murci’ne loosa hasiissannota kullanni.

Hawaasi quchumira babbaxxitino owaantete handaarranni dagoomu widooni ka’anni keeshshitino huluullonna koffeeenya tiratenna xawadimma kalaqate baxxinohunni 2016 haaru diriini hananfooni loosu lainohunni Quchumu gashshooti lekkisaancho kantiwi Kalaa Mekuriya Mershaye ledo keeshsho assinoommo.

Bakkalcho:- Hawaasi quchuma gashshate yawo adhakkinni quchumu teessaanonni ka”anni keeshshino koffeeenya tirate hiitoo murci’raanchimmanni looso hanafitto?

Kalaa Mekuriya:- Quchuma gashshate uynoorni yawo garunni fulanno yine mootoonsinoonnie daafira hagiirre ikkara dandaanno. Kayinnilla, quchuma garunni gashshatenna baincho assootubba taashsha lainohunni noo duhani ragaanni loosate kaayyo afira’ya baxxino hagiirreeti yine adhinara didandiinanni.

Bakkalcho:- Quchumaha sa’u yannara gumulamino yine keennooniha bainchu assooti gateenna dancha gashshoote halashshate hiikko garinni loosate mixi’rootto?

Kalaa Mekuriya:- Hawaasi quchumi gobbankera afantanno jajjabba quchumma mereerinni mittoho. Sa’u seeda yannarano quchummate heewo assinanna aante aantetenni albisa ikkanni keeshshino quchumaati.

Quchumu baxxinohunni daa”ataanote mereersha ikkasi, Investimentete hattono hee’rate injoonoha ikkasi anfoonnite. Gobbankera soorro daggeenna qoqqowo

ikkinummo kawa quchumu latishshi handaarinnino addi illacha tunge loosanninna irkinsanni keeshshinoonni quchumaati. Konni ragaanni baca loossa loosantinoti noo gedeenni heedheennanni loosu harinshonni xaaddino qarrubba kayinni no.

Sa’u sase dirrara quchumaha babbaxxitino safote latishshuwa handaarranni dagooma horaameeyye assitino loossa loosantino. Ikkollana; qoqqowo ikkinummo kawa tayxe harinsoonni keenonna riforme sayikki yannaraati. Tini keeno qoqqowu deerrinni la’nummoro sayikki gafaati. Keenotenni kaajjado midaado fushshinannikihuranna laafu midaadinni bandoonnireenna albilicho taashsha hasiissanno hajubba aana illachinshannihura; anino kuri hajubba aana illachisheemmo.

Gumulamihu 2015 M.D Hawaasi quchumi gashshootira babbaxxitino latishshu pirojekitubba loonse maassiisate harinsho, hattono zoonnate tantanonna qoqqowu deerrinni ikko Hawaasi quchumi gashshooti deerrinni wirro haaroo’mate bare harinsoonni.

Sa’u muli yanna giddo harinsoonni

xaphooma haaroo’mate keeno barenni bandooni hajubba lainohunni; baxxinohunni quchumu gashshootira loossate gara lainohunni bandooni qarrubba no.

Konni garinni, Hawaasi quchumi gashshooti deerrinni harinsoonni keenote barenni pirojekitete gashshooti ragaanni hala’lite leeltino qarrubba no. Quchumaha pirojekitubba gashshootinna gumulshi amanyooti umihunni, xawadimmanna xambe nookkiha ikka; layinkihunni, ijaarantino woy loosantino pirojekituwa kaimunni hanafe qarrubba noota ikkana bandooni. Konnenno taashshate yawo nooe.

Konnira ledote, loossate harinshubbano qarru noota ikkase bandooni. Pirojekitubba hiikkonna mamooto loosama noose yaannoaha dagoomu ledo hasaambe sumuu yaa hasiissanno. Loosate bandooni pirojekitubbano haja la’annonsa bissanni kaajjinsheennaatinkanni loosu giddora ea hasiissannohu.

Ikkollana, worroonni faashonna harinsho harunsinokki garinni wodhote gobbaanni ikkino garinni gumulantanni keeshshitino harinshubba noota la’nooni. Lawishshaho, quchumu Rosu biddishshinna kantiwu fayinaanse calla affino garinni hattono kaawine kaajjishshinokkinna amaalete minira shiqe kaajjinokki garinni ijaarantino pirojekitubba noota buunxooni.

Hakkiinnino sae, konni albaanni shoollenna onte dirrara albaanni hanafantino pirojekitubba ijaarshi loosu duumbara gateenna danchu gashshooti xa’mo ikkite keeshshitu yannara ayino wirri yee lainohu nookkihura pirojekitubba gaammoonni baajeettenna yinoonni yanna garinni gudisiisate

ragaannino jawa mitiimma noonkanni. Hanafante keeshshitino pirojekitubba harunsine gudisiisantenni roore wolootta haarudde pirojekitubba hanafisiisate harinsho noohura tinino jawa xe’ne ikkitinota bandooni.

Hiikko garinnino ikkeenna hanafantino pirojekitubba murrooni yanna giddo ijaarante gooffanno garinni qarrubba bande tira hasiissanno ikkinnina hanafantinori doogo gufudhe heedheenna wolootta haarudde pirojekitubba hanafisiisate rosichi lowo waaga baatisiisino.

Womaashshu gashshooti xambenna xawadimma hasi’ranno. Konni ragaanni, quchumaha womaashshu gashshootinna amanyooti ledo amadisiisaminohunni, xawadimma nookkiha ikkeeti leellinohu. Kuni kayinni, bainchu assootinna huluullamme kalaqantanno gede assanohuranna handaarunni xambe nookki assootubba hee’ra deerru deerrunkunni keennanni dangoonnihura hala’lado xe’ne noota bandooni.

Konni kaiminni, kiitotenni sase ikkitannore womaashshu handaari massagaano biilloonyinsanni kayinsoonnihanna seeru hundaanni hossanno gede assinoonnirino noota lawishshaho kayisa dandiinanni.

Quchumu Seefi Neete lainohunni ikko uurrinshu fayinaansenni ledo xaadinohunni xawadimma kalaqatenna yanna yannantenni loosu keennanni xambe kalanqanni ha’rate ragaanni nooti hala’lado xe’ne ikkasenni; xaa geeshsha dangoonni harinshonni leeltino xe’ne bande taashshinanni ha’ra ninke yawooti yee ammaneemmo.

Bakkalcho:-Daga caaccessitannoti roorenkennei owaantete aana

Qoola 6

Wosincho

“Sai 2015M.D leeltino xe’ne taashshatenni...”

Qoola 5

leeltanno foonqecti;konni ragaannina?

Kalaa Mershaye:-Konni ragaannino la’niro, dagoomahosi hasiissanno owaante yannatenninna shooshanqetenni aate ragaanni dagoomu lowo koffeeenya kaysanni keeshshino. Hawaasi quchumi kantiwu borro minira hajote marre hajo la’annonsa bissa afi’ra yaa Gordu mootimma eate gede kiiranni yannaatinkanni sa’ino. Anino Qoqqowu quchumu latishshinna konistiraakishiinete biiro sooreessa ikke harunseemmo yannara duucha hinge bainchu assooti taalanno gede malu hedo worranni sa’noommo.

Kantiwu daga massagaraati somamannohu. Kantiwu deerrinni dawaro afidhanno hajubba lainohunni yanna uyne dagoomu kayisanno xa’mubba macciishsha hasiissanno. Deerru deerrunkunni noo tantanubba uminsa loossa gumultanno. Olluu deerrinni loonsannire olluubba loossanno. Sinu quchumino uynoonnisi yawo umosi dandee loossanno.

Hakkiinnino sae kaawinetenna Birote deeri loonsannirena dagoomu xa’mubbara dawaro qola hasiissannore yanna uyne macciishshatenni dawaro qola hasiissanno. Kantiwu deerrinni loonsannireno hundaanni afantanno tantanubba geeshsha iillatenni dagoomu hedubbanna xa’mubba macciishshanna dagoomu kaseenya lossate loosa hasiissanno. Anino uynoonnisi yawo garinni dagoomu kayisannore macciishshatenna dawaro qolate illachishe looseemmo.

Konni gobbaanni biddishshuwate ragaannino dagoomahosi hasiissanno owaante aate ragaanni noo qarrubba luphiima dagoomuno kayisanni keeshshino. Konni kaiminni, maazagaaju minnanna owaante uytanno uurrinshuwa wirro haaroonsa hasidhannore ikkansa bandoonniha ikkana; handaarunni afantanno loosaasino agarranninsa owaante dagoomahosi garunni aa hoogansa so’ro ikkitinota bandeenna quchumu gashshooti biddishshuwa loosaasino konni gedensaanni uynoonnisa yawo garinni dagooma owaatate qaale e’ino.

Dagoomahosi hasiissanno owaante aate ragaanni gattino loossa no yee hedeemmohura; albilicho hasiissanno owaante garunni aa ninke yawo ikkitanno. Keenotenni bandoonni qarrubba yanna uynikkinni tiratenna danacha gashshooti halashshate illachiinshe loonseemmo.

Konni gobbaannino safote latishshinni doogga fanate, caabbichu, hattono xalalu anganni way uurrinshuwanna labbanno safote latishshuwa halashsho loossa ragaannino xe’ne noota bandoonni hajubbaati.

Hawaasi quchumi mereeri qooxeessi biifadoho; Quchumu qaccuwa la’nanni woyte kayinni halashshote loosi garunni loosama hoogasinni quchumu

Kantiwu daga massagaraati somamannohu. Kantiwu deerrinni dawaro afidhanno hajubba lainohunni yanna uyne dagoomu kayisanno xa’mubba macciishsha hasiissanno

biso dilawanno. Konni kaiminni, kalaqantino xe’ne tirateno sas agani mixo qixxeessine loosate dandiisiisanno garinni millinsanni hee’noommo. Muli barrubba giddo dagoomu geeshsha marre hasaawisatenni afi’neemmo hedubba kaiminni sas agani giddo mixi’ne addi illacha tunge loosatenni dagoomu kayisanno xa’mubbara dawaro qolate hende loonsanni hee’noommo. Kurinna labbino hajubba bandanni deerru deerrunkunni tiranni ha’neemmoha ikkanno.

Bakkalcho:- Wirro harinsoonni tantano garinni gaamantinori loosu massagaanowiinni albilicho maa agarranni?

Kalaa Mekuriya:- Albaanni loosu aana keeshshitino massagaanonna haaruudduno hiittenne loossa aana illachisha noonsa yaannoha mashalaqqe soorri’noommo. Quchumu gashshooti giddo eo gamba assatenniiti duuchanta

safote latishshuwa loossa gumulannohu. Konni kaiminni, quchumu eo agarranni deerrinni lossate barru barrunkunni loosa hasiissannota faasho worroommo.

Wolu kayinni quchumu ga’labbo agarsiisate loosooti. Ga’labbote ragaanni sa’e sa’e kalaqantannota shiimmaadda mooru assootubba dagoomu beeqqo kaajjishatenni gargarate loonsanni. Xa noo keere roorenkanni kaajjishatenna ga’labbo teesiisate illachisha hasiissannota hasaambe raga woratenni loosu giddora e’noommo.

Owaante aate ragaannino xaa yannara leeltino xe’ne massagaano rakke tiratenni deerru deerrunkunni dagooma garunni owaatate murci’ne loosate faasho worreeti loosu giddora e’noommohu.

Konni gobbaanni safote latishshuwa halashsho qarrinna saeno lolahu kalaqanno qarrubba noota la’noonni. Konni kaiminni quchumanna qoxeessaho lolahu korkaatinni dagoomu kayisanno koffeeenya tirate lolahunna woloottu du’namaano hadhanno booe isilanchimma afidhino garinni loosatenna qarrubba hegeraamo ikkino garinni tirate dandiisiisanno xiinxallo assine mixo qixxeessatenni harancho yanna giddo gummaamo looso loosate raga worroonni.

Bakkalcho:- Hawaasi quchumi daa’attote mereersha ikkasinni albilicho konne handaara hiikko garinni lossate loonsanni yaatto?

Kalaa Mekuriya:- Xaa yannara quchumahosi daa’attote iillo hala’lado ikkasenni gobbaydinna gobbate giddo daa’ataano bobbanke loosatenna Hawaasi quchuma roorenkanni egeensiisate dandiisiisanno loossa gumulate qoqowoho haja la’annonsa bissanni ledo qinaambe hala’ladunni loosa hananfoommo.

Daa’attote handaarinni afi’nanni eo ninkerano loossanke gumulate

kaa’litannonke. Qansootahono loosu kaayyo kalaqate dandiisiisannohura eotenni aanchine jawa illacha tunge loonseemmo handaaraati.

Bakkalcho:- Fooqa 1/2015M.D ayirrisamihu “Owaantete barri” dagate soqqantanno gede sommoonni bissara hiitoo huwanyo kalaqino yaatto?

Kalaa Mekuriya:- Owaantete barra lainohunni, baxxinohunni ninke mootimma loosu massagaano mootoolle ikkinummokkinni dagoomu owaataanooti yaannohunni loosunni leellishate dandiinanni garinni dagoomanke owaanteemmo yitanno hedo nooe. Anino daga owaatate kaayyo afi’roommo daafira dagoomu mitiimmubbanna qarrubba tirate anewiinni agarrannire assate qeecha’ya fuleemmo. Massagaanonna ogeeyeno ikkito dagoomuno; “Quchumi’ya daafira anino kantiwaho” yitanno massagote hedonni kakka’ne loosate faasho worroommo.

Bakkalcho:- 2016M.D haaru diri ledo amadisiisse sayisatto sokka noohero?

Kalaa Mekuriya:- Gumulamiha 2015M.D dagankeno Kaliqi keeraanchimmatenni agareennanke hattono gobbanke kalqoomu deerrinni gotti yitino diro ikkasinni; seyoote yanna sayinsoommo dirooti. Sidaamu qoqqowono la’nummoro gobboomu deerrinni daggino soorro kaiminni haammata loossanna soorro maareekkisiisanni saino dirooti.

Qoqqowinke sai 2015M.D xaaddino foonqe kaima assatenni wirro haaroo’mate keeno harisatenni 2016M.D haaru dirira haaro hedonna haaro wolqanni haaru dirira sa’ino yannaati. Qoqqowinkera dagoomu horonsi’raanchimma lossate hananfoonnita kaajjada loossa kaajjite suffanno gede assinanni hee’noonni.

Hawaasi quchumi gashshooti deerrinnino ikkiro sai 2015M.D leeltino xe’ne taashshatenni 2016 haaru dirinni dagoomu horonsi’raanchimma buuxisiisatenna ninke haruma worre sa’ate loonseemmo. Quchuminke egeennaminoha daa’attote handaaranna wosina dayoe bushshu yee adhate balchoomanke loosatenni hattono rumuxxite keeshshitino qarrubba tiratenni dagoomu horonsi’raanchimma buuxisiisate loonseemmo diro ikkannonke gede halcheemmo.

Quchumu gashshooti deerrinni amandoommo mixo garunni gumulanteenna agarreemmo guma la’ate dandiineemmo gede quchumu teessaano halamme kaajjado ikkitanno gede amadisiise sokka’ya sayiseemmo.

2016 haaru diri Hawaasinna Sidaami dagara hattono wo’munku Itophiyu daga baalanti heddinori wo’meenna la’neemmoha seyoote diro ikkannonke gede halcheemmo!!

Bakkalcho:- Galanteemmo.

Kalaa Mekuriya:- Anino Galateemmo

Bakalcho

Odo

“Itophiyu daga halamme loosankenni Abbay kofo shoolki doycha waa wonsha seyootenni jeefinsoommo”

-Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr)

Qiddist Gezahenyinna Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Itophiyu daga halamme loosankenni Abbay kofo shoolki doycha waa wonsha seyootenni jeefinsoommo yaanni Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (D/r) xawisi.

Abbay Kofo shoolkina jeefote doycha waa wonsha seyootenni gumulloonnita sa’u muli barrubba giddo Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed duduwino.

Xaphoomu ministirchi sayisino sokkanni; “Itophiyu daga halamme loosankenni Kaaliqi kaa’leennanke Abbay kofo shoolki doycha waa wonsha seyootenni jeefinsoommo” yiino.

Abbay kofo looso woxi`nenni, egenno`nenni, wolqanne`ninna huucatto`nenni beeqqitinoonniri baalu hawalle tashshi yii`ne yiinohu Xaphoomu ministirchi; tenne mittimma woloata hajubbannino lendara hasiisannota coyi`rino.

“Kofo baca jifo noosenkanni; badhera hingammora baca gede goshoonshooninke” yiinohu Xaphoomu ministirchi; “noota giddaydi jifonna gobbayid xiiwo Kaaliqi ledo dagguta baala dandiine tennera iillinoommo” yaanni xawisino.

Xaphoomu ministirchi; gooddote qaccera iillinummo ikkinnina gooddo fulle digundoommo. Ikkinohurano aantino yannara mixi`noommota jeefinse Kaaliqa galaxxineemmota ammano`yaati yiino.

Kofote assineemmota hiittenne irkono goofimarchu geeshsha sunfeemmo gede tenne hedeweelechoni maganye yeemmo yee sokkasi sayisino.

Kofo sayikki doycha waa wonshate harinshonni 600 meetire gottimanna guraannina qiniiteenni noo seendillinni 611 meetire iillatenni waa amatenna wolqa

burqisate dhuki luphi yaasi qaangannite.

Abbay kofo ijaarsha 2003M.D hananfeenna lame Terbayinubba wolqa burqisanni nooha ikkana; shoolki doycha waa wonsha seyootenni gumulloonnita kullooni.

Wole widooni; 2016 haaro diri addi qixxaawo luphiima mootimma loosu massagaano Abbayi kofora ayirissu yannara Xaphoomu ministirchi coyi`rino garinni; bayi`riidi Abbayi kofo Afriku qansootira wirro Adiwu qeelle gede kiirraniiho yiino.

Abbayi kofatto baca su`ma, baca dananna badooshshe afidhinote. Duuchu daninni xawinsanniteno yiino.

Dipilomaasete ragaanni Itophiyu jawa gobbaati yiinohu Xaphoomu ministirchi; jawa kofatto, jajjabba paarkuwanna Industirra hasiissannoseta qummeessino. “Soorrote kawa hananfoommo loosi jawa, co`ichanna hegeraamo looso loonso yitanno ajuuja noonke. Konni garinni loonsanni hee`noommo” yiino.

Konnira xawishshu mittu Abbayi kofatto ikkase xawisatenni; “kofatto batinye Afriku dagara layinkimeeshshi Adiwu hattono wolaphote, umo dandaate, huucciratenni

fulate, latishshu malaate ikkasenni ninkera calla ikkikkinni batinye afriku dagara roso ikkitanno” yaanni coyi`rino.

Dargaho kummatenni kiirranii loosasine noota qummi assatenni; kuri giddonni 99 anga xibbuunni ikkitannori Itophiyu daga ikkansanna loosse afidhino egenno billaallissukkinni gamba yite Itophiyahoo kubbaaniyu hee`reennase labbanno e”o loossanno gobba ikkate dandiissanno dhuka kalaqqinohu yiino.

“Kuni dhuki ba”annokki gede agara dandiinummo ninkera haaruudde e”o loosatenna wole gobbara gatanno dhuka gatamarrooniha lawanno; Harinsho kayinni kofatto calla ikkikkinni ledo kalaqamino dhukaati” yaanni xawisino.

Waayi kuuso jawa jiro ikkase xawisatenni Sudaanetenna Gibitsete jawa investimente ikkase qummi asse; kageeshshi waa ninke amandeenna Sudaanenna Gibitsete dihididhanno. Bushino coyi`roo kayinni baankete worrooni woxi gede soorinanniho yaate. Lowo waa amada Itophiyunni sa`ne danna sa`ino horo nooseta ikkitinohura, baalunkura luphiima horo noote” yiino.

“Itophiyu uyiinonniise eeggo adhite

gumula dandiitannota ikkase ammanne kalaqaanchu uyiinonke daafira ninkeno ammanamme ga`labbi yino garinni ayeeno gawajjinumkinniiti waa amandoommohu” yaatenni Sudaanete, Gibitsetenna Itophiyahoo atootenna lopho Afrikahoo kayinni aantino yanna dancha ikkase lellishannoha ikkasi coyi`rino.

Itophiyu batinyu qarri hee`riserono shotunni hemeelantannokkita, heddiinore gumu`litannota, xiiwote guluphitannokkita ikkase marro tini ilama buuxxinota ikkinohura Abbayira xawishshu lowohu yiino.

Xaphoomu ministirchi xawishshi garinni; aantino dirraa Itophiyu qamade huucce`rate dhaggese soorantanno. Wolqatenni batinyootahoo lawishshimmase beekkanno gobba ikkitanno. Irshunni, Inerjetenna qooxeessu agarooshsinni hanafantino loosa suffanno. Lophose hasidhannokkiri gobba diigate wo`naaltara dandiitanno; kayinnilla diwo`mannonsa.

Layinkihu xaphoomu ministirchinna gobbayidi hajo ministirchi kalaa Demmeqe Mekonninihu isi widooni; “Abbayi kofatto calla di ikkino. Umosi dandiino waayi maareekkooti. Kuni kayinni miinju tironni la`nanni woyte amadiino waayi Itophiyu miinji giddo noosi qeechi jawaho” yaanni assitino jawaatu hasaawi aana kade worino.

Kalaa Demmeqe Itophiyu jawa gobbaati; xaano jawa ikkineemmo yitanno hedo amadinota qummi assino. Jawimma hodhishshi giddo Adiwu kolidda daga sharro ledo amadinohunni Itophiyu daga fultino qeechi wolaphote lawishsha ikkasino qummi assino. Wole widooni kalaqamu deerrinni Aliyye ilaalla, Xaanu garbinna Abbayi lagi xaa yannara kayinni Itophiyu daga halante loossino kofatonna garba umisinni jawa ikke leella; jawimma halantino cigilenni loonsanni woyte jawa tiro noosiho yiino.

“Haaru diri mittimma...”

mittimmanitanna gutunnita ikkitino budillite balchooma kaajjishe amatatenni albankeenni noo dirraa latishshu raginni mootimma qote uurratenninna mitteenni loosate ka”a hasiissannota huwachishino.

Lophonke hasidhannokki wolquwa dagate latishshanna lopho gufissanno hayyubbansa giddonni mittu shokkino laooshshe dagoomu giddo wixatenni dagate mereero gibbo kalaqatenni mittimma huna mitto illachansa ikkana; konne bunshete assootensa huwante hedonsa dunneessatenni roore qoqqowinke latishsha ollahate mittimmanke kaajjishe saalsiinsammonsara hasiisanno yiino.

Mootimma seeda latishshu Istiraateje fushshite albillite wiinamunni hodhate aana heedheenna hendooni bikkinni qaaffannokki gede gufissanno doogga giddonni mittunna qarunni kullannihu mooranna baincho assoote ikkinota pirezidaantichu xawise; qoqqowinke mootimmano konni assooti giddo beeqqitino hallanyoota rahotenni seeraho shiqinshe seeru qaafa adhinanninsa gede assinanni afammanni yiino.

Bainchu assootinna mooru aana adhinanni hee`noonni qaafa kaajjinshanniteno xawisino.

Gobbanke lainohunni daanno diri mittimma gibbanno wolquwa diriirsitinoonke qarrubba tattayinsanni Itophiyunni albillite hexxo gumulate sharrammeemmoha; hattono dagankera qambara ikkitino buximanna ola wirro hinkiiltankera ka`ino wolquwana sharrete poletikinna gibbo qiiddanno diro ikkannono yiino.

Aantanno dirraa duucha dagooma amaddino Itophiya jirenyu widooginse luphi assineemmota; dagannita latishshu horaameessimanna taaloonye buuxisiinseemmoha; Itophiyahoo barri fulate iillinota hendanni yee; haaru dirinni noonkeri woloatohoo beehatenninna kaa`lamatenni; qarrantinore irkisatenninna halamatenni ikka hasiissannota xawisino.

Pirezidaantichu amadisiiseno, Itophiyu daganna qoqqowinke daga hawalle 2016M.D diru soorro ayyaanira keerunni iillishi`ne yiino.

“Dhagge kaima

Zewudehu.

Pirofeeser Bahiru Zewudehu Itophiyu Pireesete Uurrinshara uyino xawishshinni; ilama Itophiyu hajo daafira roorenkanni amaaltanno gede assatenni dhagge kaima assitino huluullo roore qarra kalaqqannokki gede loosa hasiissanno.

Itophiyanna Itophiyimma la”ino hajubba albi yannara leeltinokki huluullonna huwatate qarrubba xaa yannara batidhe leltanno yiinohu dhaggete xiinxallaanchi; qarrubba amaalammetenni xawo assine gobbanke lopho safo amaddanno gede assa hasiissanno yiino.

Dhaggete harinshonni babbaxxitino qarrubba dino yaa didandiinanni; miicono ikkito dancha loosa sa`u dhaggenni loosante sa`ino yiinohu pirofeeserchu; xa kayinni haaro yannaati; konnira sa`ino foonqenna yekkeero sa`ne ha`ra hasiissanonke yaanni hedosi worino.

Mittoonsitannonkenna lophonkera kaa`litannonke hajubba aana illachishate kayinni mitte doogo kaajjado hasaawa assate yiino.

Ilama sufo noo garinni gobbansa daafira amaalamanna Itophiyu daafira yaamantino ba`re kaajjisha dagatenna dagoomu hedo

roorenkanni bowirtanno gede assate kaa`litanno yiino.

Gobbate hajo aana babbaxxitino doogganni kalaqantino koffeenyuwa tirate sufotenni ilama hasaawisa hasiissannota qummi asse; huluullonna sumimmete hoonge ajishate xawadimmatenni xiinxallote safo amaddino borro shiqishatenni amaalama hasiissannota huwachishinno.

Dhaggenke aana laafa mashalaqqe ikkitukkinni rumuxxitinotanna sayinsitte amado noonsa mashalaqquwa amatatenni borreessanna coyi`ra hasiissannota qummi assinohu pirofeeserchu; aantete dhaggete huwanyootinke aana roorenkanni loosate kaa`litanno dhaggete xiinxallaano maamara uurrinsooniha ikkasinni maahoyyaanchu gumi hee`rannosi yee agarannota coyi`rino.

Babbaxxino illacha amadinoha hiikku manchino ka”e wodanisi gede dhaggete mashshalaqqe fincannohanna huluullo kalaqqanno hedo kalaqa ikkikkinni, ilama gatamarara dandaannohanna halaalaanchimmata aana safaminoha dhaggete huwanyote kalaqa gobbate gatamarshira safo ikkinota pirofeeser Bahiru Zewudehu xawisino.

Bakkalcho spoorte

“Wo’manka woyte Atileetootu badheenni noommo”

-Atileet Qeneniisa Beqqele

Abrahaam Saamuuel

Itophiyaho noose yinanni kalqete dhaggenni bareedda atileetooti giddu mittu maccahu seedu xeertinyi nuguusichi Qananiisi Baqqaliho. Memetenni kayse xawu dodanshote heewo geeshsha dhaggeentannani dandooshe leellishino.

Ikkollana, kuni macca atileetichi muli yanna kawa haammata heewo aana leellanni dino. Qananiisi saaha 2015 M.D harinsooni Budapestte kalqete shaampiyooni jeefisami gedensaanni, atileetootu gobbansara higgsu yannara, Itophiya riqibbino atileetooti ledo afamatenni jawaattanno gede assa saino.

Heewo harunse uyno hedonni, “ikkadu gumi afamino” konni guminni addintanni tashshi yiinoo. Baxxinohunni Maratoonetenna tonnu kumi meetire seennutenni afamino gumi lowontanni tashshi assinoo. “La’nummonte gede jawaata heewo assinoonite giddu togo gumi afamasinni lowontanni hagiidhoommo” yiino.

Ikkirono, mite mite daga agadhitanno heewo aana gumu daa hogasinni jawa gede macciishaminosi. “Gadu anjenni, tekiniikete soronninna dhuku anjenni gumu daynokkita huwateemmo” yiino. Mite mite heewo dhuku heerennanni guma abba hoongoonni xeertinyi noo.

Guma abba hoongoonni xeertinyi aana albilicho atileetootu tii’i anna seekkine loosatenni qoleno ikkado qajeelsha aatenni heewote giddora e’anno gede assatenni hattono, heewisamaano atileetooti laafa midaado badatenni amaalatenni woyyaabbanno gede assinoo danchu gumi daanno yee ammanannota coy’rino.

Qananiisi memete heewo aana dhageentannani dandoonna guma abbino. Isi 5 kuminna 10 kumi meetirrenni albisaancho ikke keeshshino. Konni xeertinyi aana tenne yannara gumu ajanni daynoti gaabbissannosita Atileetichu Qananiisi coy’rino. Korqaatuno yaanno Atileetichu Qananiisi, “gumu daa hooginohu dandoosshu noo heewisamaano

hooggeenna dikkino.

Ikkirono, mitte hinga ikkadda atileetoota afi’ra didandiinanni. Kayinni, jawaante loonsiro gumu daannota xawisino. “Lophitanni noo wedella pirojektete amande qajeelshshinoo ikkado gumi daanno” yiino. Sai kalqete shaampiyooniranna Olompiikete baxxinohu Hayile Gebresillaasehunni, Qananiisi Baqqalihunninna Sileshi Sihini ledo harinsooni gaamotenni afi’noonni meedaliyi Itophiyu daga wodani giddonni diba’anno.

Xa noo atileetooti albi atileetooti gedeere dikkitino. Konni aana jawaata ikkitino atileetooti gaamotenni loosse guma abbatanno. Kunino umosi dandiino ikkadimma xa’manno. Lawishshahoo, ninkenna Ugaandu atileetooti mereero noo ikkadimma deetri baxxanno. Konnira jawaata looso loosa xa’manno.

Ikkollana, roorrinna gobbate ayryine wirro qola dandiitanno atileetoota laashsha gadado ikkitanno. konnira, heewisamaano atileetooti jawaatte loosatenni qeeltinote gede, ninke atileetootino hixamanyite loosa hasiissannonsa.

Tenne yannara laashshinanni hee’noonni ispoortete qodho baxxinohunni caammu ranke ledatenni xiqqeessa ikkitino yanna ledatenni qeechu noonsare ikkansanni atileetootu ikkadimma woyyeessa dandiitanno.

Konninni irkisante hattono jawaatte loossuro gumaamma ikkitanno. Adhantinnonke jawimmano qolsiisa dandiinanni yee hedosi worino. Konni ledo amadisiinse atileetootu qixxaawo mmuleenni Qananiisi gedee kalqete macca atileetooti irko wo’manka woyte hasiissannoti xawoho. Daanno diri Olompiike ikkasinni, 2015 M.D gedee laanfe wirro

leda dihasiissanno.

Konni daafira macca atileetootiwiinni haammata coyee agarranni. Konnira, “Ani duuchanka woyte gade, egenno’ya lede amaaleemmo gede Federeshiine koyishsha assiyinoo” yiino Atileetichu Qananiisi. Qananiisi lede, “Gadenna egenni” ya lede amaalatenni sae, atileetootu qajeeltannonna millimmo assitsno xawi geeshsha maratenni jawaachisheemmonsaa.

Dagoomittete xaadoosshii yannarano hattonni gade’ya beehanni keeshshoommo” yiino. Wo’manka woyte ayileetootu badheenni noommo, qeecha’yano fulanni noommo yiino. Wole widoonni, “Atileetootu atileetootu qajeeltannonna millimmo assitanno memete xawo ijaarattennino irko assanni noommo.

Sulultu qarqarira meme ijaarattenni haammata ikkitino atileetooti horaameeyye ikkitanni no. Konne assanni noommohu mito widoonni atileetoota irkisate qoleno baxxannoo daga hagiirsiisateti” yiino. “Daddallu widira hige womaashsha afirate milli yuummorono, ispoortete widoonni gobbate danchu gumi daanno gedeno loosanni noommo” yiino.

Wiinamu saate yanna yannatenni borreessantanni noo daafira. Ikkollana, “anino heewo diuurrisoommo. Kibirewosene hiiqqate gatinoha lame lipheessa woyyeessate lekka’ya dhibbi qarrisinoo. Xaano ikkiro wo’naalsha’ya sufeemmo. Ani hiiqqa hoogummorono, gobba’ya atileetoota irkisatenni kibirewosene Itophiya qolsiisate dandummo geeshsha looseemmo” yee huwachishino.

2015M.D Qara Qara Itophiyu Seyoo

Qiddist Gezaheny

Ayirradanabbawaanonkehawalle2016M.D keerunni iillishino'ne. Tenne lamala seyoote gafinkenni gobbanke Itophiyu 2015M.D haammata hekko giddoonni gumu'litino seyoonna maareekkidhino gumi mereerinni qara qara ikkitinore doorre shiqinshoommo. Gumulamihu 2015M.D Itophiyu Qamade gobbara soya hanaffino.

Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr.) Itophiyunniha Qamadete laalcho gobbara soyaate looso Oromiyu qoqqowira Baale zoonera Ammajje 5, 2015M.D hanafisiisino. Xaphoomu ministirchi barraho qixxaawote aana sayisino sokkanni; Baale la'noommohu Qamade gobbara soyaate harinsho Itophiyaho assa hasiissannonke shiimiidi gumaati yiino.

Mixi'neemmoreenna loonseemmore loosunni haanju haruminna Haaroo'mate kofattonni leellinshanni dangoommo. Xa kayinni Qamade gobbayidinni eessi'ra uurrisatenni sa'ne gobbara soyaatenni hendoommore loosunni gumulle Itophiyu dagaranna kalqete leellinshoommo.

Konninni, Itophiyu Qamadete kaa'looshshinni fulanna gobbara soya didandiitinanni yitinokere dandiine leellishankenni naaxxillu macciishshaminonke yaatenni Afrikaho Itophiya lede 250 Miliyoone ali kaa'looshshe hasidhannori hee'ransa qummeesse; 'Ethiopia Aid' woy Itophiyu kaa'looshshe yaatenni Qamade aate jawaante loonseemmo yaanni coyi'rino.

Piritoriyu keeru sumimme

Aliyye qooxeessira kaino ola uurrisatenna gaance keeru doogonni tirate Federaale mootimanna HWHT massagaano mereero Afriku mittimma cimimanni harinsanni keeshshinoonni hasaawi jeefameenna Birra 23,2015M.D Wodiidi Afrikira Piritoriyaho sumimmete iillinoonni.

"Afriku qarrira Afriku tiro" yaatenni Afriku mittimma massaggonni tonne barrubbara harinsanni keeshshinoonni hasaawi jeefo aana malaatinsoonnita12 bixxille sumimme xaphi assine la'nanni woyte sase qara qara hajubba amaddino.

Kurino, sufotenni gaance uurrisa, HWHT qodhaano qodho tirsiiisanna mannihimma kaa'looshshe iillishate. Sumimmete aana Itophiyu mootimma riqiwe Ambaasaadder Reedwaan Huseeni hattono HWHT widoonni kalaa Geetaachew Redda malaatissino. Umo assine cancishaanote yinoonnire HWHT sumimme harunsine dagate riqiwamaano amaale mine Badheessa 13/2015M.D cancishaanchimmatenni hoollanni gede muro sayinsoonni.

Haanju harumi loossa ragaanni;

Itophiyu mittu barrinni 566 Miliyoone chigginye kaasatenni umisi riikerde hiiqqitino.

Maaja 10/2015M.D haanju haruminni 500 miliyoone chigginye mittu barri giddo kaasate pirogiraamera 566 miliyoone 971 kume 600 chigginye kaansoonni. Chigginyuwa xaphoomunni 302 kumi

heekitaare baatto aana kaansoonni.

Kaansoonni chigginye kiirro jioispeeshaalete taje garinni buunxoonniha ikkana; jioispeeshaalete giddora einokki qooxeessira kaansoonni chigginye nootanna kiironsano konni aleenni ikkitannota xawinsoonni.

Konni barrinni soodihunni hashshi geeshsha arrishsho fulte e'ate mitte mittenti Itophiyu daga minensa digoxxanno. Hanqanfoonni qaaqqi, daafure noo geerchi, dhiwame goxe noo manni ka'a mines ayino dihosanno. Korakaatuno, tini polotiku hajo dikkitino; hettisamaano paarte pirogiraame dikkitino; Mootimma hajono dikkitino. Tini Itophiyu hajooti. Uddisiinseemmohu Itophiyaho. Tirfu ninkewiinni sae kalqete gattannoho yaasi qaangannite.

Dipiloomaasete qeelle

Federaalete mootimanna HWHT mereero Wodiidi Afrikira Piritoriyaho assinoonni keeru sumimme harunsite kalqoomu uurrinshuwanna Awuropu mittimma ledo qiide keeshshino xaadooshshi danchu garinni sufa hanafinoti diru giddo afi'noonni qara ikkino dipiloomaasete qeelle mereerinni mittoho.

Dipiloomaasete xaadooshshi mereerinni kullannihu mittu Ameeriku gobbayidi hajo loosu mini yawo amadihu gedensaanni umi yannara Itophiyaho loosu towanyo assinohu Antoni Bilinkeni; xaphoomu ministircha Abiy Ahimed (Dr.) babbaxxitino jajjabba biillooti ledo gobbate aanino xaadooshshi aana hasaawino.

Wolu kullannihu kayinni xaphoomu ministirchi doktor Abiy Ahimed Xaaliyaho Roomaho harinsoonni Halantino mootimmuwa latishshunna dartete gambooshshi hattono kalqoomu sagaalete uurrinsha amanyooti gambooshshi aana beeqqe Itophiyu sagaletenni umose dandaatenna seeriweelo darte gargarate widoonni noose rosicho beehansaati. Gambooshsheho qoteho addi addi gobbuwa ledo lamooshshu hasaawano assinno.

Xaaliyu gambooshshi gedensaanni Kalqete baanke pirezidaantichi Ajay Banga Itophiya daye xaphoomu minsitirchi ledo hasaawino. Kalqete baanke Itophiyu ledo noose halamme halashshatenni miinju lophonkera womaashshu shiqisho assatenni luphiimu qeechi hee'ranoseta kulloonni.

Halantino Arawete Emireetooti (UAE) Pirezidaantichi Sheek Mehammed Bin Zayidi faajjete loosu towanyora Addis Ababa daye 17 sumimme malaatisinohu gumulami dirinniiti.

Itophiyu BRICS miila ikkate xa'mose adhamooshshe afi'ra

Itophiyu BRICS yaamamatenni egennantinori Onte miilla gobbuwa (Biraazile, Ruusiyi, Hinde, Chaynunna Wodiidi Afriki) mittimma miilimatenni karsamate shiqishshino xa'mo Wodiidi Afrikira Johanisbergi quchumira harinsoonni 15ki gambooshshi aana adhamooshshe afidheenna miila ikkitanno gede kaajjinshoonni gumulami 2015M.Dti.

Itophiyu miila ikkitanno gede assinoonni sufootenni loonsoonni dipiloomaasete sharronniiti. Itophiyaho, Gibtsetenna

Sudaanete mereero assinanni keeshshinoonni hasaawi lame dirrara murame keeshshihu gedensaanni marro Gibtsete Kayiro hasaawa wirro hananfoonnihuno 2015M.D goofimarchu aganiraati.

Konninni ledote duuchu raginna lamooshshu xaadooshshe bowirsate dandiisiisannore addi addi dipiloomaasete millimillo assansanni diru giddo babbaxxitino gobbuwa gobbaydi hajo ministirootinna dagate riqiwamaano Itophiyaho faajjete loosu towanyo assitotino wole 2015M.D gumaati.

19ki kalqoomu Atleetiksete shaampiyooni qeelle

Woxawaajje agani 2015M.D Hangaari qaru quchumira Budapesti qixxeessinoonni 19ki kalqoomu Atleetiksete shaampiyooninni Itophiyu Honse Meedaaliya afi'ratenni kalqete 6ki deerra amade jeefissino. Meentu 10 kume Meetire heewonni Atleetootinke mittunni sasu geeshsha aantete fulatenni "Haanja lolaho" yaamamatenni afantinota jeefisate hayyo layinkimeeshsho leellishatenni naaxxiisinnonke. Konni guminni Gudaaf Tseggay Culka, Lettesembet Gidey Birrana Ijjigaayyehu Taayyete Camote meedaaliya gobbankera afisiisino. Labballu 10 kume Meetire heewonni Selemoon Baaregga 3ki deerra amade heewo jeefisasinni gobbasira Camote Meedaaliya abbinoha ikkana; meentu 1500 Meetirenni Dirribe Welteji 2kita ikkate Birru Meedaaliya abbitino.

Labballu 3 kume Meetire qolchanshonni kalqete yannate deerra amadinohu Lemmecha Girma 2kiha ikke gudasinni Birru Meedaaliya afi'rara dandiino. Goofimarchu barra harinsoonni labballu Maaratoonete heewonni Liul Gebresillaase 3kiha ikke heewo gudasinni Camote meedaaliya afi'rino.

Itophiyu xaphooma heewotenni Honse

Meedaaliya afi'ratenni Afrikunni 2ki hattono Kalqetenni 6ki deerra amade jeefissinoti gobba 2015M.D Atleetiksete shaampiyooninni afidhino gumaati.

Abbayi kofatto shoorki doyocho way wo'ma Bayiriidi Abbayi kofatto shoorkinna goofimarchu doyocho waa wonshinoonni sayinsummo 2015M.D ikkana; tini gobbate gede jawa qeelleeti. Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimedi (D.r) kofattote shoorki doyocho waa wonshate amuraati hendoonni garinni gumulamnota Itophiyu dagara faajje assinohu haaru diri kiiramara mittu barri albaanniiti.

Konni ledo amadisiisaminohunni "Itophiyu daga halamme loosankenni kalaqaanchu kaa'linonke. Woxi'neni, egenno'neni, wolqa'nenninna ayyaanaame huuccattonni loosu giddo beeqqo assitinoonni baalunku hawalle tashshi yino'ne" yaatenni dagoomitte mashalaqqe qoolisinni sayisino sokkanni xawisino.

Ledoteno, "gidonna gobbayidinni xaaddanno batinye mitiimma giddoonni badhera hingummokkinni konni gumira iillinoommo; goorote guunxo iillinoommo ikkinnina gooro fulle digundoommo. Aantino yannanni hendoommore jeefinse magano galaxxineemmo gede ammaneemmo; konnira kofattote assineemmo irko goofimarchu geeshsha sunfeemmo gede eeggo yeemmo" yaanni sokkasi sayisinohu 2016 haaru diri e"ara mittu barri albaanniiti.

2016 haaru diri gobbanke Itophiyu konni aleenni guma borreessiisannoha, keerunniha mittimmaniha hattono gobba xaano mitte fooliishsho albaagge qaaffannoha kaayyote diro ikkanno gede halchinanni; gobba amaddinoti lophotenna latishshu mixo guma ganteenna la'neemmo gede mittu mittunku qansichimma qeechanke fullo yitannoti qixxaawote kifilenke sokkaati. Keerunni.

Woganna Turizime

Oromote Wedelli Gadu Amuraatinni Godo'litanno "Gobbeenna Shinooyye" Bude

Abrahaam Saamuel

Oromote Gadu amuraatinni jawa baycho uynannihunna ga'labbi yine sayinsanni hawadi yannanni hexxotenna shaqqillu malaate ikkitino aganna widira sa'nanni yannara addi addi sokka afidhino galatunna budu godo'lete amuraati no.

Hawadi yanna goffeenna arri aganna e'anno woyte galatunna budu godo'le amuraati Oromote gadu budinni ga'labbi yitino yanna assine adhinanni. Hatti yanna, hawadu fuleenna arru aganna e'anno woyte hexxotenna shaqqillu malaate ikkitino yanna sa'anno yannara addi addi sokka sayinsanni galatunna budu amuraatira seennunna labballu wedelli godo'litannoti budu godo'le no.

Bayi'ru galatunnihunna gamba yaate ayyaani "Irreechu" shiqqi yaanno woyte wedellu godo'lenni godo'linannihu "Gobbeenna Shinooyye" yine woshshinannihu wedellu godo'le kullannite.

Tini wedellu godo'le yanna yannatenni baxxinohunni quchummate giddo ayirrisate widoonni aguramanni daynoha ikkirono wedellu gamba yite godo'le wirro feestivaaleteni ayirrisate afamishsha afi'ranno gede assate millissanni no.

Hawadu daanno yannara lagga wo'mitanno daafira, Abbagadootu geerrimatenna woloota owaante dagate aate qarrantannohura Ella 30 hanaffe Woxawaajje 16 geeshsha xawu baychira (Ardote) mitte haqqicho qasse shama shumbura amadde qarqarunni xeerti're noo ilaali widira fulte maaro (giina) e'e Magano woy Waaqa konne hawado keerunni sayisinke, xeerti're babbadame nooha fiixa fira hawado keerunni agarte xaadisinke; baxillenna mittimma uyinke yitanni huuccidhanno.

Tunsichu malaate ikkinohu kuni hawadi fulasi harunsite shaqqillunna hexxote aganna sa'eenna arru fulara shiqqi yaanno yannara, labballu wedelli "Gobbee" seennu "Shinooyye" woy "Abbaabillee" yitanni mine mine

tuqqanni haaru dirita dancha halchonsa xawisanno.

Oromote daga giddo jawa gede eggennaminohu kuni budi, yanna yannatenni aguramanni daynoti daga huluullissino. Konnira, Gobbenna Shinooyye feestivaalete gede assine ayirrinse ayyaanu kakka"anno gede assininkunni sase diro ikkinosi. Konne wedellu mixo amadde ayyaanu quchummate baalawa ayirrisamanno gede assate loossanni no.

Konne seennunna wedellu budu godo'le ikkinoha wirro kakkaysatenna egensiisate wedellu Addis Ababunna qooxeessaho afantanno quchummara hala'ladunni ayirrisamanno gede assate hixamanyite loossanni afantanno.

Labballu Gobbee, seennu Shinooyye woy (Abbaabillee) budu godo'le seekkite sirbitanni godo'litanno. Gobbee haaru diri furduggittera budu godo'le kiiru kiiratenni sirbitanno. Togo yitanno Oromote afiinni. "Damaani farda gerbu nyaate; Yaa Goofaakoo бага negeyaani baatee; yadureesakoo arge; ilmeyyu hola; binesi hiini nyaatu; bineessa maana; ana siifi weyya" yitanni afiinsanni godo'litanno.

Seennuno, haaru diri ea hagiirrunni adhate hagiirru godo'le ikkinoha (Shinooyye) godo'le mine assi'rinokki seenni haaru dirira haaro mixo amaxxite; haaro hexxonni kakkae budu godo'lenni dancha halchonsa xawisanno.

Winxoonni wixi mu'reenna baatto laashshite loosidhe galtino dagara guma uytanno. Hattenne yannara seennu ayno hoolinsakkinni, mittuno siyaatinsakkinni angansa biifisannoha Hanshuluulle buudhe, dananchonsa seekke amaxxe biife mine mine tuqqanni budu godo'lenni haaru dirira dancha halchonsa xawisanni geewanni godo'lanno.

Oromote afiinni togo yaanni kiiru kiiranni godo'letenni sirbanno. "Shinooyye yaa shinooyye qaammee yaa mesqeloyye; wolale wolale roobee yaa kolole; yagaaddise durbaa yajeello qaameen geese" yitanni haaro

diro xawohonna mine mine doytanni godo'litanni, lamalate, agannatenna dirrate giddo babbadame keeshshino fiixi firi gamba yee daye ayirrisannoha "Irreechu galatu ayyaana" ayirrisanni barri iilla geeshsha haaru diri umi aganira gadu amuraati budu hornyi ledo mitto assite iibbishshe ayirrisanno.

Konne wedellu seenninna labballu budu godo'le niro 2014M.D Boratti Arti piromooshiine Oromiyu Woganna Turizimete Biiro ledo halamatenni "Gobbenna Shinooyye" wedellu budu godo'le haaru diri xawu budu hornya gobbate deerrinni sayikki yannara Fooqa 2 kayise Wocawaaru 9/2014M.D geeshsha Gobbenna Shinooyye diru festaale qixxeessatenni addi addi budu balchoominni ayirrinse sa'noonni.

Ayyaana Wocawaaro 11/2014M.D danchu amuraatinni iibbino budu godo'lenna hornyinni Oromote Budu mereeshira harinse sa'noonni.

Gobbankera togooti biiffannoti budu hornyuwa heedhenna, haaro diro baara widinni abbinoonni richiite dhoonsanni ayirrisa gata noota ayyaanu beeqqaanonna fullahaano hedonsa worte sa'ino. Gobbate giddo noo bude illachiinshe loonsiro, Oromote daganna Itophiyu gobba garunni egensiisa dandiinanni.

Gobbenna Shinooyye wedellu budu godo'lete ayyaana feestivaaleteni ayirrisate qaru illachi yanna yannate giddo kuni budi ba"anno widira ha'ranni noo daafira gatisateeti. Qoleno babbaxxino baycho budesi agadhikkinni billaalle ayirrisamanni nooha mittowa qolle mitto dana afi're ayirrisamanno gede assateeti.

Itophiyu haaro diro adhanno yannara, gobboomittete deerrinni diru soorro ayyaana ayirrisanni woyte budu amanyootinni burqitinota ikkitanno gedenna gattino kalqera budenke balchoomankennagaltinonkeleellishate, egensiisate qoleno latisate dandiisiisate Itophiyu daga baalano xawo fulte umise budinni, Itophiyu ayimmani biifinse, dagate mittimanna baxille kaajjishate,

budu amuraatinni ayirrisanni haaru diru soorro ayyanna heedhanno gede togoo ayyaana kaima assine loosa hasiisannote.

Kuni budu diru soorro xawu ayyaani godo'le, Itophiyu daga haaro diro adhitanno jawa festaale ikke dagooma baala biinfillunni goshooshatenni sae, Halantino Mootimma Rosu, Sayinsetenna Budu Uurrinsha (UNESCO) amammandannikki Dona assine borreessiisatenna gobba daa"attote handaarinni horaameette ikkitanno gede dandiisiisate geeshsha loonsannita Qoqqowu Turizimete Biiro buuxissino.

Konne wedellu budu godo'lenna dancha halcho xawisate budi amuraate Itophiyu wedellinni sae Afiriku wedelli budensa leellishanno gede loosate mixo amande millimmo hananfoonni. Konne haaro diro adhate budu godo'le Oromote daga widoonni mitto suude afi're ayirrisama hanafinkunni sase diro ikke sainosi.

Hakkawarinni hanafe xaa geeshsha diru dirunkunni Wocawaaru 9 geeshsha Addis Ababaha noo baalunku sinu quchummaranna baalunku addi zoonna quchummara hattono Bishooftunna Adaama doynanni ayirrisi gedensaanni Wocawaaru 11 Oromote Wogate mereershira xaphoomu budu amuraate harinsanni.

Gobbenna Shinooyye wedellu bude Oromote daga diru soorro ayyaani daanno woyte, galatu ayyaana ikkinoha "Irreechu" ayyaana ayirrisanni barri daanno geeshsha ayirrisanniho. Wedellu ayyaana jeefo afidhanno barra Chibbote Daamara xawisse, hulluuqu amuraateno harisse mimmito maassidhe daanno dirono keerunni iillishinke yite huuccatto assite babbaxxitanno.

Tayxeno 2016M.D Wocawaaru aganira Gobbenna Shineyye wedellu budu godo'le iibbino garinni ayirrisanni yine agarranni. Togoo budi Oromote bude calla ikkikkinni Itophiyu bude ikkasinni, latinse egensiisa hasiissanno. Keerunni.

Boohaarsha

Tenne yannara Allamurchu lame kaajjado

mu'ro mereero maqaallamanno. Umi mu'ro geedhitino mannimmasi ledo reyosi barra agadha; woyi 5 agannara keeshshitanno shettonna qarru bati'rino kakkalo baate gatinoha 30 diro sufirate.

Konni garinni Allamurchu noosi lamunku doorshinni gatinoha 30 diro sufi'ra ikkiro doorshisi aantete noo hajubba gumulatenni lowo geeshsha mitiinsitanno yanna saysate gadachamanno yaate. Kunino

•Ilaalu guunxo fule callisi heeshsho hanafanno;

•Callisi heeshsho hanafihu gedensaanni umi loososi ikkannohu afiisi konk kinnate ledo kibbiise hiiqqe hunate; togo assihu gedensaanni wolu haa'ru konki fulannosi;

•Haaru konki lophasi geeshsha sagale itikkinni keeshshate gadachamanno;

•Haaru konki fulisihu gedensaanni haaru konkisinni lekkasita lophitino culunqa buqqise hoo'lanno;

•Haaro lekkate culunqa lophitusihu

gedensaanni qole tenne haaro culunqa horonsi're mannimmasi aana batidhe buuwannokki gede assitinosi baalluwa buqqise hoo'lanno; riqiwote haaro baalluwa fultannosi.

Tenne Ote aganna konni garinni sayisihu gedensaanni wirro umisi umosi ile wedellicha ikke Allamurrate qacha karsamanno. Dirisi aana 30 dirra lexse alillitte guunxo fule gotti yee buuwanni lexxino 30 dirra wo'ma qeelletenna ayirriyinni buuwanni heeshshosi hagiirrunni sayisanno.

Xaginaatu halaale

♦Mittu manchi gobbanni minira e'anno woyte 37 Miliyoone Baakteeriya haa're e'anno

♦Albu aana noo dananchi hiittenne bisu kifilera noo dananchinni roore rahotenni lophanno

♦Manchu beetti dananchi mereerimu diri 3 nni 7 geeshsha noo dirooti

♦Wodanu 9 meetire xeertinye munde uullara qole wixate dandiissanno wolqa kalaqanno

♦Mittu mittunku manchi arrawu ashaari angate ashaarisi gede babbaxannoho.

♦Kalqete aana roore anga afamannohu mundeete dani "O" ti

♦Meentu labballunni roore foole bada

dandaanno

♦ Mannimmanke giddo lowo geeshsha kaajjado mikita noohu arrawu aanaati ;

♦ Lowo geeshsha kaajjado mannimmanke miqichi Gaangaanu Miiqichooti

♦ Munde kaimunni afi'rannohu callicho mannimmanke kifile Illenke Korniyaati. Korniyu Oksijiinete shiqisho ayyeretenni afi'ranno

♦ Sanonke ayyere iibbishshannona qiissitanno uduunnichooti. Qiidado ayyere iibbishshanno; iibbado qolte qiissitanno.

Bue:- Dinqadiq

Tenne Afinoonni?...

•Ameeriku Pirezidaantooti mereerinni lowo geeshsha du'mu Wiliyaam Hawardi yinanniha ikkana mitte yannara Waajju gashshootu mine biso hayishshi'nanni gandi giddora e''e fula hooge mannu kaa'lonni fulara dandiino. Hakkunni gedensaanni umisira ikkannoha hayishshi'nanni ganda loosisi'rino.

•Kalqete aana lowo geeshsha haranchu oli faranjootu diru kiironni Woxawaajje 1896 nni Biritaniyonna Zanzibaari mereero harinsooni ola ikkana olu 38 xiqqeessa calla adhinoho.

•Lowo afiinni tiramatenni balaxaacho ikkitino Filme Luqaasi Wonqeelli aana safantinoti Yesuusi Kiristoosi Filme ikkitanna 1112 roortanno afuubbanni tirantino.

Bue:- Daanieel Alemuhu kiiro 1 Maxaafinni

Saadate xaggeeffachishanno halaale

- Ce''a dishumaadhanno;
- Gooxaamu horontanni digoxanno; Shombu dinonsa. 7 diri geeshsha hee'rara dandaanno; meyaa Gooxaancho kayinni 15 diri geeshsha heedhara dandiitanno.
- Bile hudidhe reyita geeshsha mitte lamala geeshsha uminsa murameenna lubbotenni keeshsha dandiitanno;
- Harre illensanni mitte higge shoolenka raga la'a dandiitanno;
- Dolfine waayi giddo hee're 24 KM xeertinyira noo huuro macciishshara dandaanno;
- Billaachu mitiri nyammo afannohu badhiidi lekkasinni qamasatenniiti;
- Diishsho Ote ille afidhino;
- Yemakku hudi'riro umisi faro itanno;

- Labbaahu shekkeereete biinichi diqasanno; meyaa biinnichootilla qasa dandiitannoti; qassannotino 47 Hinko noose;
- Dubbu Yemahi rahotenni sira dandaannoha ikkana 18 aganna giddo calla 2 Yemahi 1Miliyoone fiixa kalaqi'ra dandiitanno;
- Mittu Diishshichi mitto maanka malawo qixxeessate 4 kume ali daraaro kikkisa noosi;
- Qereqe'ne 3 diro goxa dandiitanno;
- Daaniichu 3 Mayilera noo waa su'niissa dandaanno
- Diru dirunkunni mittunni sase anga ikkannohu kalqenke laalchi da'muullatenni gawajjamanno.

Bue:- Dhaggeeffachishshanno borro

Rosiissanno Yohaannis Afeworqihu yaatto

- Kaajjado mancho ikki yaa ubbooti yaa ikkikkinni ubbe ka''a rosi yaate;
- Sammi yii yaa coyidhooti yaa di ikkino; macciishshate macca uyi yaate;
- Kokkaamo ikkitooti yaa ittooti yaa ikkikkinni manni woxe sa'ooti yaate;
- Hanqitooti yaa macciishshamme heedhoonkehe yaa di ikkino; hanqikkinni mulenni higi yaate;
- Maaro assi yaa digawajjamooto yaa di ikkino; godowaho koma amada atenni qolte gawajjitannohe yaate ikkinnina;

- Diinakki baxi yaa diinu danchaho yaa di ikkino; gibbontenni baxillu roorannona qeelanno daafiraati ikkinnina;
- Hagiirraamo ikki yaa baalunkurichi hee'rohe yaa di ikkino; techo nooherichinni hagiirraamo ikki yaate ikkinnina;
- Loosokki baxi yaa loosatto loosi danchaho yaa di ikkino; ga'a danchu loosi hee'rannohe gede techo loosatto looso baxi yaate ikkinnina;
- Duduwaancho ikkitooti yaa hasaabbooti yaa ikkikkinni mittore afoottokki coyi daafira hasaabbooti yaate ikkinnina;

- Reyatto yaa loosooti yaa di ikkino; mittore loosittokki reyitooti yaate ikkinnina;
- Callicho ikkitooti yaa muddante maate kalaqi'ri yaa di ikkino; wodaanakkinna yannakki hattono noohere sayisse aate qixxaawoottoha ikki yaate ikkinnina;
- Halaalaancho ikki yaa mannu noowa halaale coyiri yaa ikkikkinni koma amade keeshshotooti yaate;
- Naaxxitooti yaa biifooti yaa di ikkino; wolooto mishshooti yaate ikkinnina;
- Xumaho yaa wolootunni rooratto yaa ikkikkinni biifinohe yaate ikkinnina;
- Egennaamo ikki yaa marro rosu mine ei yaa ikkikkinni; hayyicha ikki yaate.

Sirchunni taraabbanno xissuwa

Abbebech Maatewoos

Boode xissuwa sirchunni oosote woy oosote oosora taraabbanni hadhanno.

Mite mite xissuwa kalaqamunni bisu qinaawo korkaatinni daggannota ikkitanna; mite mite qole gallanni mine woy bayicho gutunni horonsi'ratenni, mittu gari sagale aye woyte saga'latenninna labbino korkaattanni amaddara dandiitanno.

Tenne sirchunni taraabbanno woy sa'anno xissuwa giddonni:-

1. Sukkaarete xisso

Dana mittonna Dana lame yinanniti sukkaarete xissuwa sirchunni sa'anno. Hiittenneno sukkaarete xisso daninni gawajjamaano ikkitino maate miilla heedhu'nero yanna yannatenni mundeennita sukkaarete bikka buuxidhinanni harunse.

Dana mitte yinanniti sukkaarete xisso amaddannonkekki gede gatisa hoongirono; **Dana lame** kayinni dandiineemmo. Kunino ikkannohu keeraabbino saga'lanninna ispoorte loosatenniti.

2. Unuunu kaansere

Unuunu kaansere Jiin-1 na unuunu kaansere Jiin-2 yaamamatenni egennaminohu sirchunni sa'anno bisu qinaawo /Jiinubba/ no. Maate'ne miilla giddo baxxinohunnino ama'ne, rodoo'ne woy meyya beetto'ne unuunu kaansere gawajjamaano ikkituro rahotenni ki'nenno buuxi'ra noo'ne.

3. Otoottote kaansere

Unuunu kaansere jiinubba umonsa soorattenni otoottote kaansere abbitara dandiitanno. Ama'ne, meyya beetto'ne woy rodoo'ne otoottote kaanserenni gawajjantinnota ikkituro atino heeshshokkinni xibbuunni 5% amadamate kaayyo noohe. Xisso iibbabbittukkinni yannatenni afate buuxi'ra woyyitanno malaati.

4. Luphiima mundeete xiiwo

Luphiima mundeete xiiwo buuxi'neenna hajanjoonni xagicho garunni harunsatenni, keeraabbino saga'la saga'latenninna bisu guunte millimillo /ispoorte/ loosatenni qoropha dandiineemmo.

Ikkolla ikkinnina bacu manni xisso lowo geeshsha iibbabbita geeshsha noosita woy amadamasi diafanno. Maate giddonni mittu mundeete xiiwonnii amadaminoha ikkiro yanna yannatenni buuxi'ratenni fayyimma'ne harunsa noo'ne.

5. Luphiima kolestiroole

Kolestiroole yineemmoti duume mundeete munyuuqqa /mundeete/ giddo coomu bati'raati. Batidhu kiiri fayyimmate lowo geeshsha qarra abbitanno. Kolestiroole'ne bikka keeraa'mitino saga'la harunsatenninna ispoorte loosatenni gargadha dandiinanni.

Ikkollana, kolestiroole'ne bikka agadhittannikkiha ikkironna maate'ne

woy beettikki 55 dirira albaanni wodanu xissora reqeecaabbinore ikkituro danote aana heedhinoonnita affe. Kolestiroolete bikka'nenno yanna yannatenni harunse.

6. Gilaakooma

Gilaakoomu sirchunni sa'anno illete xissooti. Maate'ne giddo gilaakoomu qarri hee'riro horontanni amadanno'nekki gede assa hoongirono xagisatenni hursa kayinni dandiinanni.

7. Yaaddo/Cee'ma

Yaaddote woy cee'mate korkaatinni daggino surrete xisso maate'ne giddo heedhuuro hakku xissamino manchi sirchunni sainosiha ikkara dandaanno. Mitto coye kayinni wochanche. Tini xisso aye woyte sirchunni calla sa'e diamaddanno. Maate'ne giddo tini xisso hooggurono ate amaddahera dandiitanno.

8. Alerjiikenna asimete xisso

Alerje yineemmoti lawishshaha daraarchu fooli su'naanno woyte ille caarsatenna duu'misate, foo'linanni bisubba hangaarsiisanna foo'late qarrama labbino malaatta leellishshunkero alerje yine woshshineemmo. Tini alerjeno sichunni sa'anno.

Maatekki giddonni mittu alerjetenni amadamiro atino xibbuunni 50% amadamate kaayyo noohe. Maatekki giddo lamunku noonsaha ikkiro xibbuunni 75% amadamate kaayyo noohe yaate.

Asime baca yanna alerjete ledoo batinyunni fiixoomu noose yine ammannanni. Batinye asime noonsa qaaquulli alerjeno noonsa. Lamunku qole sirchunni sa'anno.

Vaaziliinete daafira maala' lissanno bixillubba

Vaaziliine /Petroleum jelly/ yiananni woshshineemmoti biinfilfe agarate ragaannino ikko haammata baxxitino horubba noose.

1. Maastiku qamireenna ba'noti kaxxinanni baatto woy uduunne vaaziliine buuratenni kaysa dandiinanni.
2. Vaaziliine illete gaara kolishshiishatenna lossate hattono bati'ranno gede assate kaa'lanno. Konnenno goxichoho ma'nara sa'neemmo woyte buudhanna soodo hayishshi'ra hasiisanno.
3. Illenke aana buudhinoommota biinfillu kuulla fiine hoo'late qarrammummo vaaziliine buudhatenni fuuttunni woy co'itte hoccooni fiyaatenni shotu garinni hoo'la dandiineemmo.
4. Bisonke biifado assate vaaziliine iibbinsh albinkera buudhatenni shaqqadonna co'icha assa dandiineemmo. Konnenno assineemmo goxanote ma'nara sa'ankera albaanniiti.
5. Vaaziliine biiffino culunqa heedhannonke gedeno kaa'litannonke.
6. Shittote su'niilli bisinke aana seeda yanna keeshshanno gede hasi'nummoro hasi'noommo base aana vaaziliine buudhine shitto kiifira dancha soorro abbannonke.
7. Bisinke aaninni umu hoo'late wo'naalleemmo woyte shiffi yite kalaqantanno malaatta ajishate balanxe buudha hasiisanno.

Umu damuume mamoota yaachishshanno?

Umi damuume batinye yanna umisenni xisso ikkantenni roore wole xisso xawishshaati.

Baca umu damuume danubba heedhurono baalunku mittu badooshshi noonsa. Kunino xisso hoodisansaati.

Mitu mitu umi xissonni calla uurrinnanoha ikkana wolootu qole looqqi assanna tushshiisha labbinore hoodisanno.

Umu damuume batinye yanna gawajjo noose; shotu garinni gargadha dandiinanni coyeeti.

Umu damuume kaimu korkaata:-

- Agatto /Alkoole:- baxxinohunni duume woyine
 - Goxichu soorrana /Goxichu hoonge
 - Yaaddonna labbeemmeri heedhu'nero xissote kaimu korkaata ikkitara dandiitanno.
 - Hedewelcho ikkitino sayinesete infekishiine
 - Surrete giddo mundeete gea
 - Surrete giddo mundeete boombe ruukka /duurama/ hala'la kalaqanturo
 - Surrete giddo kalaqanturo muje
 - Kaarbon monoksayidi hadhaawanni:- lawishshaha kasaleta wiliile
 - Du'namaanote anjenni /dihaydireeshin/
 - Hinkote qarri
 - Maccate infekishiinenna labbeemmere kaysa dandiinanni
- Xagisanno ogeeyye ma'la hasiisannohu mamooteti?**
- Umu damuume istirookete gedenna haxo amada labbino lowo geeshsha gawajjantanno woy luphiima ikkino fayyimmate qarra

abbitara dandiitannohura xissuwate malaate ikkara dandaanno.

Ikkinohurano, heeshsho'nenne affine egentinoonnikkiti damuume macciishshamme, hedewelcho dagginnona luphiima damuume dani heedhu'nero aantanno malaatta umu damuume ledoo amadisiisante kalaqantu'nero qarqari'nera afantanno hedewelchote xisso xagisanno uurrinshuwara harotenni ha'ra hasiisanno'ne. Mitte lamala ale keeshshuro,

- Ga'labbi assitanno xagga adhineennano woyyaambe hoogguronna roore iibbabbittanni hadhuuro,
- Umi yanna ayirritanno damuume macciishshanturo /baxxinohunni ontaawo ale diro ikki'nero/,
- Konni alba xissanno garinni baxxinoha ikkiro,
- Xisso loosikkinni gifissannota ikkituro, lawishshaha looso loosate dandiisannokki xisso macciishshanturo,
- Umu damuume gobbaanni babbaxxitino xissote malaatta lawishshaho...
- Sanote giddonni fultanno daadaancho, buusano
- Meessaneete hawa
- Mannu hasaawannore huwata hoogganna sarraaqa
- Luphiima iibbabbo
- Mitto widoonni noo bisu kifile jalli yaa
- Goowu wirri yaa giwate qarri

- La'ate qarri
- Coyi'rate qarri
- Qaafate qarri
- Looqqi assanna tushshiisha labbino malaatta leeltu'nero rakkine Hospitaale maratenni ogeeyye amaa'la hasiisanno'ne.

Ga'labbi assate...

- Ikkado goxicho afira
- Mittu mittunku hashshinni ikkado goxicho afi'ra dandaate ikkinnina bikku aleenni ikkino goxicho goxa dino'ne. Aye woyteno ikkiro goxichoho ma'na sa'inanninna soodanno woyte ka'inanni saate mitte ikka noose.
- Fooliishsho assi'ranna boohaara:-
- Macciishshanno'ne damuume Migreyin yinannita ikkituro dandaami'ne bikkinni cancu nookkiwana tunsitino kifilera fooliishshidhineemmo doorranni.